

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

**Role obcí s rozšířenou působností v systému
krizového řízení**

Diplomová práce

The role of municipalities with extended powers in the crisis management system

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. Jozef SABOL, DrSc.

AUTOR PRÁCE

Bc. Linda GREMLICOVÁ

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Třebovici, dne 9.3.2022

Bc. Linda GREMLICOVÁ

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce, doc. Ing. Jozefu Sabolovi, DrSc., za jeho cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Ráda bych poděkovala i konzultantovi mé práce, JUDr. Vladimíru Součkovi, za jeho náměty a cenné rady. Zároveň bych zde ráda poděkovala Ing. Josefu Nykodýmovi, pracovníkovi Útvaru krizového řízení Městského úřadu Ústí nad Orlicí a Ing. Jiřímu Marešovi, vedoucímu Oddělení vnitřní správy Městského úřadu Česká Třebová za jejich čas, ochotu a poskytnuté informace, potřebné ke zpracování této práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá zhodnocením role obcí s rozšířenou působností v procesu krizového řízení. Jejím cílem je analyzovat systém krizového řízení v konkrétních případech těchto obcí a porovnat jej s právními požadavky na tyto obce. Práce je rozdělena do dvou částí. V první části se zaměřuje na teoretické pojmy a specifické aspekty krizového řízení na území České republiky v porovnání se Slovenskou republikou. Následně popisuje právní požadavky na obce s rozšířenou působností v systému krizového řízení. V druhé části jsou na základě vlastního šetření porovnány skutečnosti současného stavu krizového řízení v obcích s rozšířenou působností s požadovaným stavem podle příslušné právní úpravy. Součástí práce je rovněž diskutování hlavních nedostatků a navržení opatření pro jejich odstranění.

KLÍČOVÁ SLOVA

obec s rozšířenou působností, obec, krizové řízení, bezpečnostní rada, obecní úřad, orgán krizového řízení, krizová situace

ANNOTATION

The Master thesis deals with evaluation of the role of municipalities with extended powers in the process of crisis management. The aim of this thesis is to analyse system of crisis management in specific cases of such municipalities and compare it to the legal requirements. The thesis includes two parts. The first part aims at theoretical concepts and specific aspects of crisis management in the Czech Republic in comparison to Slovak Republic. Subsequently, the thesis will focus on legal requirements on municipalities with extended powers in the system of crisis management. In the second part, based on investigation, the facts of the current state of crisis management in municipalities with extended powers are compared with the required state according to the relevant legislation. The thesis also includes discussion of main shortcomings and proposing measures for their eliminating.

KEYWORDS

municipality with extended powers, municipality, crisis management, security council, municipal authority, crisis management authority, crisis

OBSAH

ÚVOD	7
1 TEORIE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	9
1.1 BEZPEČNOST A BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	9
1.1.1 Vymezení pojmu bezpečnost	9
1.1.2 Bezpečnostní politika státu	10
1.1.3 Bezpečnostní systém České republiky	12
1.2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	13
1.2.1 Hrozba	14
1.2.2 Riziko	14
1.2.3 Krizové řízení	15
1.2.4 Mimořádná událost	15
1.2.5 Krizová situace.....	16
1.2.6 Krizový stav.....	17
1.2.7 Orgány krizového řízení	20
1.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	20
1.3.1 Ústavní rámec.....	20
1.3.2 Krizové a branné zákony	22
1.3.3 Další související zákony.....	23
2 SYSTÉM KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	25
2.1 SYSTÉM KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE	25
2.1.1 Orgány krizového řízení.....	25
2.1.2 Koordinační a pracovní orgány na ústřední a územní úrovni	30
2.2 SYSTÉM KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ VE SLOVENSKÉ REPUBLICE.....	33
2.2.1 Právní úprava.....	33
2.2.2 Základní pojmy.....	33
2.2.3 Krizové stavy.....	34
2.2.4 Orgány krizového řízení	36
2.3 VZÁJEMNÁ KOMPARACE	40
3 VYMEZENÍ POSTAVENÍ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ V SYSTÉMU KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	42
3.1 ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ STÁTU	43
3.2 ORGÁNY OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ.....	45
3.2.1 Starosta obce s rozšířenou působností	45
3.2.2 Obecní úřad obce s rozšířenou působností a pracoviště krizového řízení	46
3.3 KRIZOVÝ PLÁN OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	46
3.4 FINANCOVÁNÍ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ NA ÚROVNI OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ.....	48

4 PRAKTICKÉ ŠETŘENÍ VE VYBRANÝCH OBCÍCH S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	51
4.1 OBEC S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ ČESKÁ TŘEBOVÁ	51
4.1.1 Charakteristika zájmového území	51
4.1.2 Přehled možných zdrojů rizik	53
4.2 OBEC S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ ÚSTÍ NAD ORLICÍ	54
4.2.1 Charakteristika zájmového území	54
4.2.2 Přehled možných zdrojů rizik	56
4.3 OBLASTI ŠETŘENÍ	57
4.3.1 Personální zabezpečení krizového řízení	57
4.3.2 Finanční zabezpečení	63
4.3.3 Vzdělávání v oblasti krizového řízení	65
4.3.4 Oblast přípravy na mimořádné události a krizové situace	68
4.3.5 Oblast opatření k ochraně obyvatelstva	71
4.3.6 Pandemie Covid-19	74
4.4 ZHODNOCENÍ A VLASTNÍ NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU	78
4.4.1 Shrnutí vlastních návrhů	83
4.4.2 Návrhy na zlepšení pro ORP Česká Třebová	83
4.4.3 Návrhy na zlepšení pro ORP Ústí nad Orlicí	84
4.4.4 Návrhy na zlepšení pro ústřední či krajskou úroveň	84
ZÁVĚR	85
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	87
SEZNAM ZKRATEK	93
SEZNAM OBRÁZKŮ	95
SEZNAM TABULEK	96
SEZNAM PŘÍLOH	97

ÚVOD

Tématem, kterému se diplomová práce věnuje, je role obcí s rozšířenou působností v systému krizového řízení. Aktuálnost tohoto tématu lze spatřovat v neustále se opakujících mimořádných událostech v podobě živelních a jiných pohrom, vyskytujících se na území České republiky a ohrožujících životy, zdraví a majetek či životní prostředí. Právě s těmito jevy se obce musí vypořádávat, aby zajistily bezpečnost svých obyvatel. K úspěšnému překonání všech těchto pohrom má obec k dispozici řadu nástrojů v rámci systému krizového řízení. Požadovaný stav krizového řízení v těchto obcích, který je dán právní úpravou a dalšími předpisy, je však poměrně často rozdílný od aktuálního stavu. Tato skutečnost, společně s osobním zájmem, mě vedly k výběru tohoto tématu.

Cílem diplomové práce je analyzovat a zhodnotit roli obcí s rozšířenou působností v systému krizového řízení na konkrétních případech těchto obcí. Z praxe je zřejmé, že právě tyto obce hrají klíčovou roli v rámci zabezpečování krizového řízení na místní úrovni. Výsledkem této práce bude porovnání stavu ve dvou konkrétních obcích a na základě daných zjištění budou diskutovány hlavní zjištěné nedostatky a navržena možná opatření k jejich odstranění.

Práce je rozdělena do čtyř hlavních částí a je koncipována tak, aby čtenáři vytvořila komplexní představu o problematice krizového řízení na našem území. Struktura práce tak umožňuje, aby čtenář postupoval od obecné teorie krizového řízení, přes vymezení role obcí s rozšířenou působností v tomto systému až po konkrétní problémové oblasti, které jsou řešeny na území úrovně, a které se dotýkají obyvatel těchto obcí.

V první kapitole se práce zaměřuje na obecnou teorii krizového řízení, kde přibližuje základní pojmy krizového řízení a jeho právní úpravu na území České republiky. V následující kapitole popisuje systém krizového řízení v České republice a porovnává jej se systémem krizového řízení ve Slovenské republice. Ve třetí kapitole se už věnuje samotným obcím s rozšířenou působností a jejich právům a povinnostem, jenž v systému krizového řízení mají. Čtvrtá kapitola je věnována praktickému šetření ve dvou konkrétních obcích s rozšířenou působností, kde nalezneme jejich charakteristiku a následnou analýzu jednotlivých problémových oblastí, které jsou předmětem šetření v těchto obcích.

Součástí kapitoly je i komparace těchto zjištění a navržení možných zlepšení. Celá práce bude navíc obohacena o fakta, která se měnila v průběhu posledních dvou z let z důvodu celosvětové pandemie Covidu-19, která významně ovlivnila celou strukturu a fungování krizového řízení v podmínkách naší země.

Při zpracování práce bylo postupováno ve čtyřech krocích. Nejprve byly na základě příslušné právní úpravy a příslušné odborné literatury vymezeny základní pojmy a problémy, které souvisí s tématem. Následně byly shromážděny příslušné informace a poznatky ve zkoumaných obcích. Dalším krokem byla analýza a zhodnocení získaných podkladů a jejich komparace s teoretickými poznatky. Finálním krokem bylo vyvození závěrů z analýzy, syntéza poznatků a formulace vlastních návrhů a doporučení.

1 TEORIE KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

1.1 Bezpečnost a bezpečnostní systém České republiky

Pro správnou orientaci v problematice řízení bezpečnosti, včetně krizového řízení, je důležité si v první řadě vymezit pojem „bezpečnost“, který je s tímto tématem neodmyslitelně spojen.

1.1.1 Vymezení pojmu bezpečnost

Ačkoli s pojmem bezpečnost pracuje celá řada zákonů, vyhlášek, nařízení a mnoho strategických dokumentů, jeho definici český právní řád neupravuje. Z toho důvodu musíme jeho definici hledat v odborné literatuře.

Podle Terminologického slovníku Ministerstva vnitra České republiky (dále jen MV ČR) je bezpečnost *„stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným (i nenadálým) vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace.“*¹

S pojmem „bezpečnost“ se můžeme setkat v různých oblastech lidského života. Příkladem může být kybernetická bezpečnost, ekonomická bezpečnost, environmentální bezpečnost, surovinová a energetická bezpečnost nebo bezpečnost práce, požární bezpečnost a další. Pro účely diplomové práce je však nejdůležitější pojem „bezpečnost státu“, se kterou v podmínkách České republiky (dále jen ČR) operuje ústavní zákon č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Ten jej vymezuje komplexně v odst.1 jako základní povinnost státu. Ten má na základě tohoto ustanovení zajistit svrchovanost, územní celistvost ČR, ochranu jejích demokratických základů a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot.

¹ Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu [online]. Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2016 [cit. 8.1.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

Bezpečnost státu rozdělujeme do dvou skupin na základě teritoria jako bezpečnost vnější a bezpečnost vnitřní. Vnější bezpečností státu se rozumí stav, kdy jsou v nejvyšší možné míře eliminovány hrozby, mající potenciál ohrozit ČR a její zájmy zvnějšku. Takové hrozby mohou mít vojenský či ekonomický charakter. Zároveň lze za vnější bezpečnost státu považovat i vztahy s okolními státy a koalicemi, ať už mezinárodněpolitické, ekonomické či vojenské, prostřednictvím kterých prosazuje stát své zájmy. Vnitřní bezpečnost státu je oproti tomu charakterizována jako stav, kdy jsou v maximální míře eliminovány hrozby, které mohou zevnitř ohrožovat Českou republiku a její zájmy. Stejně tak ji lze chápat i jako souhrn právních norem, podmínek, a opatření, zajišťující bezpečnost občanů, demokracii a ekonomickou prosperitu.²

1.1.2 Bezpečnostní politika státu

Důležitým prvkem pro udržení bezpečnosti státu je adekvátní bezpečnostní politika. Tou rozumíme souhrn veškerých opatření a kroků, prováděných k eliminaci hrozeb a z nich plynoucích rizik a za účelem prevence. Tato opatření a kroky mají za cíl zajistit vnitřní a vnější bezpečnost, obranu a ochranu státu a jeho občanů.³

Bezpečnostní politika ČR je tvořena pětici základních komponentů, kterými jsou:

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.⁴

² *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu* [online]. 2016 [cit. 8.1.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

³ *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2021. s.8. ISBN 978-80-7616-097-2.,

⁴ *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu* [online]. Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2016 [cit. 8.1.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

Základním dokumentem bezpečnostní politiky státu je Bezpečnostní strategie ČR. Jedná se o vládní dokument, který byl poprvé vydán v roce 1999 a následně byl aktualizován v letech 2001, 2003 a 2011. Současná verze, která byla zpracována v roce 2015, je z mého pohledu už poměrně zastaralá, vzhledem k neustále se měnícímu bezpečnostnímu prostředí a rozvíjejícím se bezpečnostním hrozbám. Z toho důvodu vnímám nutnost zpracování nové a aktuální bezpečnostní strategie za důležité.

Z programového prohlášení vlády České republiky ze dne 6. ledna 2022 lze vyčíst, že současná vládní koalice má, mimo jiné, zájem vytvořit novou Bezpečnostní strategii ČR, která by vycházela z výsledků nově provedeného auditu národní bezpečnosti, nové Strategické koncepce Severoatlantické aliance a Strategického kompasu Evropské unie. Nová Bezpečnostní strategie by podle tohoto programového prohlášení aktualizovala bezpečnostní hrozby a lépe definovala odpovědnost jednotlivých složek systému.⁵ Otázkou zůstává, zda na aktualizaci zbude prostor, když vezmeme v úvahu řešení stále aktuální pandemie Covid-19.

Právní rámec, ze kterého Bezpečnostní strategie ČR vychází, představuje ústavní pořádek ČR, tvořený zejména ústavním zákonem č.1/1993 Sb., Ústavou ČR, dále Listinou základních práv a svobod a ústavním zákonem č.110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Nelze opomenout i další zákony, navazující na ústavní pořádek a spojenecké a mezinárodní závazky, které vycházejí z členství ČR v Evropské unii (dále jen EU), Severoatlantické alianci (dále jen NATO), Organizaci spojených národů (dále jen OSN) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen OBSE), představující nedílnou součást tohoto právního rámce.

Z hlediska struktury je dokument rozdělen do čtyř hlavních kapitol. První kapitola se zabývá východisky bezpečnostní politiky ČR. V této kapitole formuluje principy, na nichž je bezpečnostní politika založena. Současně je zde kladen důraz na členství v mezinárodních organizacích, jako jsou například EU nebo NATO. Členství v těchto organizacích pro nás znamená přínos v podobě kolektivního zajištění obrany a bezpečnosti. Zároveň však pro nás představuje i povinnost přispívat ke společné obraně a bezpečnosti. V druhé kapitole jsou

⁵ *Programové prohlášení vlády České republiky* [online]. 6. ledna 2022 [cit. 14.1.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>

vyjmenovány bezpečnostní zájmy ČR, které jsou zde rozděleny podle důležitosti do tří oblastí na základní, strategické a další významné zájmy. Třetí kapitola shrnuje bezpečnostní prostředí, kde identifikuje hrozby a z nich plynoucích rizika. Čtvrtá kapitola obsahuje strategii prosazování bezpečnostních zájmů ČR, v níž vymezuje přístupy a nástroje k ochraně těchto zájmů. V této kapitole nalezneme i stručnou charakteristiku bezpečnostního systému ČR.⁶

1.1.3 Bezpečnostní systém České republiky

Bezpečnostní systém představuje institucionální nástroj, jehož cílem je zajistit v příslušném rozsahu bezpečnost obyvatel, obranu svrchovanosti, územní celistvosti a zachování demokratických principů. Prostřednictvím něj je na našem území realizována bezpečnostní politika. Podstata tohoto systému spočívá v působnosti a vzájemných vazbách jeho jednotlivých složek.⁷

Za zajištění bezpečnosti státu a řízení celého bezpečnostního systému je odpovědná zejména vláda ČR. Nicméně Bezpečnostní strategie stanoví, že zajišťování bezpečnosti státu nemůže být pouze povinností složek státu, ale že se na ní musí podílet jak orgány územní samosprávy, tak i fyzické a právnické osoby.

Bezpečnostní systém lze rozdělit do dvou základních úrovní – ústřední a územní. Ústřední úroveň je tvořena prezidentem ČR, Parlamentem ČR, vládou ČR, ministerstvy a jinými ústředními správními úřady, definovanými v zákoně č.2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, Českou národní bankou a dále Bezpečnostní radou státu a jejími pracovními orgány, Ústředním krizovým štábem, krizovými štáby ministerstev a specifickými komisemi na ústřední úrovni, jako například nákazovou či povodňovou komisí. Územní úroveň je tvořena orgány na úrovni krajů, obcí s rozšířenou působností a obcí, společně s jejich koordinačními a pracovními orgány. Mimo tyto složky se na zajišťování bezpečnosti podílí i jiné složky, jako například ozbrojené síly,

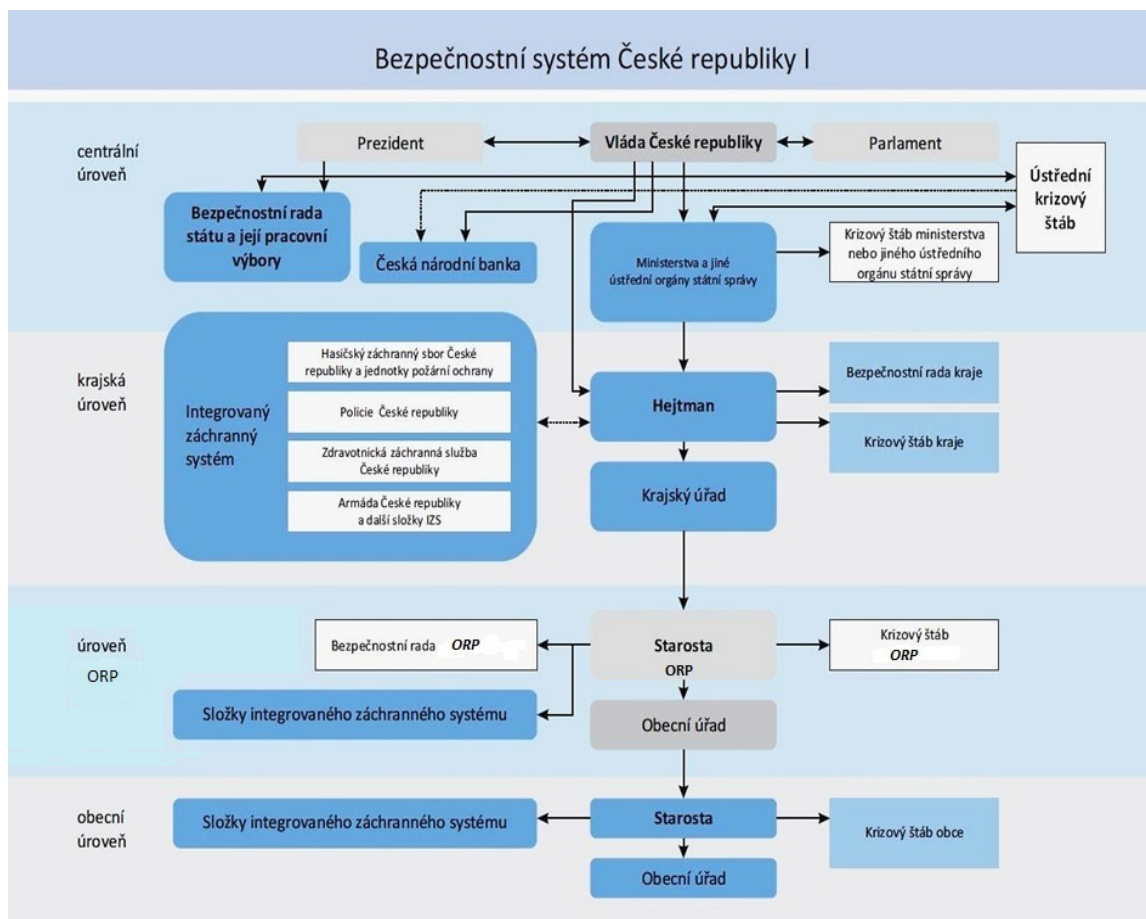
⁶ *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. s.5. ISBN 978-80-7441-005-5.

⁷ *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2021. s.8. ISBN 978-80-7616-097-2.

ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory, záchranné služby, havarijní služby či zpravodajské služby.⁸

Přehled všech složek bezpečnostního systému České republiky a vyobrazení jejich vzájemných vazeb je znázorněno v obrázku níže.

Obrázek 1 - Bezpečnostní systém ČR

Zdroj: ŠESTÁK, Bedřich, Ján HRIVNÁK, Vladimír SOUČEK, Jan TVRDEK, Lubomír POLÍVKA a Oldřich KRULÍK. Krizové řízení a bezpečnostní systém České republiky. In: *Ochrana & Bezpečnost* [online]. Praha: Ochrana a bezpečnost o. s., 2015 [cit. 23.02.2022]. ISSN 1805-5656. Dostupné z: http://ochab.ezin.cz/O-a-B_2014-2015_A/2014-2015_A_09_kolektiv_metody_01.pdf

1.2 Vymezení základních pojmů krizového řízení

Vzhledem k faktu, že se diplomová práce bude opírat o pojmy z oblasti krizového řízení, je na místě, aby byly tyto pojmy zpočátku definovány a stručně rozebrány.

⁸ *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. s.23. ISBN 978-80-7441-005-5.

1.2.1 Hrozba

S pojmem hrozba se můžeme setkat v již zmíněné Bezpečnostní strategii z roku 2015, kde je bezpečnostním hrozbám věnována samostatná kapitola. V Bezpečnostní strategii ČR se hrozbou rozumí jakýkoli fenomén, mající potenciální schopnost poškodit zájmy ČR.

Podle Antušáka⁹ může být hrozba jevem přírodním, jinými slovy nezávislým na lidské činnosti, anebo může být naopak aktérem nadaným vůlí a úmyslem, tedy jedincem, skupinou, organizací anebo státem.

Terminologický slovník MV ČR z roku 2016 definuje hrozbu jako proces podmíněný člověkem nebo přírodou, který představuje potenciál svou aktivací způsobit škodu. Tento potenciál může být spuštěn záměrně, nebo může být náhodně využit pro atakování specifických zranitelností aktiva. Hrozba rovněž bývá zdrojem rizika.

Antušák¹⁰ klasifikuje hrozby do tří skupin. Těmi jsou hrozby asymetrické, hrozby věcné a hrozby vnitřní (interní, subjektivní). Asymetrické hrozby představují použití takových prostředků a způsobů jednání ze strany protivníka, kterým nemůže čelit stejným způsobem. Lze je dále členit na globalizační, destabilizační a proliferační. Věcné hrozby naopak představují hrozby, mající charakter naturogenní, antropogenní, společenský, sociální či ekonomický.

1.2.2 Riziko

V souvislosti s výše zmíněným pojmem „hrozba“ nelze opomenout pojem „riziko“, který s předchozím pojmem neodmyslitelně souvisí. Ačkoli je riziko definováno autory různě, jeho specifikace se příliš neliší.

Riziko je definováno v Terminologickém slovníku MV ČR z roku 2016 jako *„možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby.“*

⁹ ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. s.42. ISBN 978-80-246-3443-2.

¹⁰ ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. s.44-47. ISBN 978-80-246-3443-2.

Pro riziko jsou typické dvě skutečnosti. Jednou z nich je pojem neurčitého výsledku. Pokud hovoříme o riziku, musí vždy existovat alespoň dvě varianty řešení. Jestliže víme s jistotou, že dojde ke ztrátě, nemůžeme v takovém případě hovořit o riziku. Druhou skutečností je fakt, že alespoň jeden ze dvou možných výsledků je nežádoucí.¹¹

1.2.3 Krizové řízení

Krizovým řízením se rozumí podle zákona o krizovém řízení „*souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.*“¹²

1.2.4 Mimořádná událost

Pro správné pochopení problematiky krizového řízení je důležité rozlišit pojmy „mimořádná událost“ a „krizová situace“, které bývají často zaměňovány a mezi kterými je vzájemná vazba.

Mimořádná událost je upravena zákonem č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Zde je definována jako „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“¹³. Mimo to existují i mimořádné události, kde se záchranné a likvidační práce prioritně neprovádí, například v oblasti kritické infrastruktury (ropa, energetika), vnitřní bezpečnosti apod.

S mimořádnými událostmi se setkáváme neustále v běžném životě, a to v podobě událostí způsobených například živelními pohromami či haváriemi. Pro mimořádné události je však typické, že jsou řešeny obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) a běžnou činností

¹¹ TARČÁNI, Ondřej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. s.37. ISBN 978-80-7251-435-9.

¹² § 2 písm. a) zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (*krizový zákon*), v posledním znění

¹³ § 2 písm. b) zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, v posledním znění

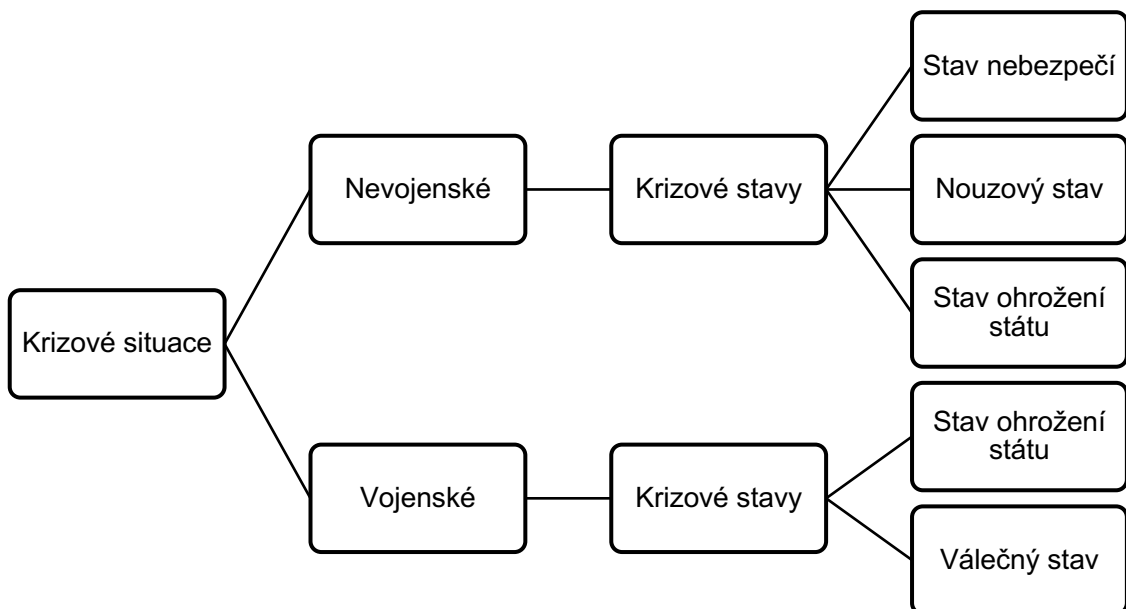
správních úřadů s využitím dokumentace havarijního plánování. Tím se rozlišují od krizových situací. Pokud však dopady mimořádné události nebo jiného nebezpečí stoupají a nelze je odvrátit běžnou činností složek IZS, správních úřadů a dalších řešitelů, vzniká krizová situace, kterou je potřeba řešit orgány krizového řízení v souvislosti s vyhlášením některého z krizových stavů a s využitím dokumentace krizového plánování.

1.2.5 Krizová situace

Definici nevojenské krizové situace nalezneme v zákoně č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů definovanou jako „*mimořádnou událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.*“

Krizové situace v podmínkách naše státu rozdělujeme do dvou skupin podle charakteru ohrožení – na krizové situace vojenského a nevojenského charakteru.

Obrázek 2 - Vztah mezi krizovými situacemi a krizovými stavy

Zdroj: vlastní zpracování

1.2.6 Krizový stav

Krizový stav má vzájemnou spojitost s krizovou situací. Zatímco krizová situace vzniká, krizový stav, jakožto právní stav, je vyhlášen k tomu oprávněným orgánem veřejné moci.

V terminologickém slovníku MV z roku 2016 najdeme definici krizového stavu jakožto *„stavu, který je vyhlášen hejtmánem kraje nebo primátorem hlavního města Prahy (stav nebezpečí), vládou ČR, případně předsedou Vlády ČR (nouzový stav) anebo Parlamentem ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.“*

Podle českého právního řádu rozlišujeme v podmínkách ČR celkem čtyři krizové stavy. Jsou jimi stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Tyto krizové stavy se následně rozlišují podle toho, kým mohou být vyhlášeny, z jakých důvodů, na jakém území, po jak dlouhou dobu, s jakými krizovými opatřeními a zda souvisí nebo souvisí se zajišťováním obrany ČR. Pokud nesouvisí se zajišťováním obrany, mluvíme o stavu nebezpečí, nouzovém stavu a stavu ohrožení státu. Pokud však souvisí se zajišťováním obrany státu, řadíme sem rovněž stav ohrožení státu a válečný stav.

1.2.6.1 Stav nebezpečí

Stav nebezpečí je jako jediný z krizových stavů upraven zákonem č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, konkrétně v § 3. Zde je vymezeno, že stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, pokud jsou ohroženy životy, zdraví, majetek či životní prostředí a pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury (dále jen subjektů KI). Stav nebezpečí vyhláší hejtmán kraje nebo primátor hlavního města Prahy, pro území kraje nebo jeho část a pouze na nezbytně nutnou dobu, nejvýše na 30 dní. Tuto dobu lze prodloužit se souhlasem vlády.

1.2.6.2 Nouzový stav

Nouzový stav je upraven v čl.5 a čl.6 ústavního zákona č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Nouzový stav může na základě tohoto ustanovení vyhlásit vláda v případě živelních pohrom, průmyslových či ekologických havárií, nehod nebo pokud jde o jiné nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Lze jej vyhlásit jen na určitou dobu, pro určité území a s uvedením důvodů. Současně s vyhlášením nouzového stavu je vláda povinna vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují, a které povinnosti se ukládají v jakém rozsahu. Vláda o vyhlášení nouzového stavu neprodleně informuje Poslaneckou sněmovnu, která může vyhlášení nouzového stavu zrušit.

Nejdéle je možné vyhlásit nouzový stav na dobu 30 dnů. Tato doba může být prodloužena, ale pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny. Vyhlásit nouzový stav má podle čl.5 odst.3 ústavního zákona č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky rovněž předseda vlády, v případě nebezpečí z prodlení. Toto rozhodnutí vláda do 24 hodin schválí, nebo zruší. Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, jestliže vláda či Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby.

1.2.6.3 Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu upravuje rovněž ústavní zákon o bezpečnosti České republiky, a to konkrétně v článku 7, podle kterého je oprávněn jej vyhlásit Parlament ČR, a to za předpokladu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Za účelem přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů. Stav ohrožení státu se stejně jako nouzový stav vyhláší pro celé území státu nebo pro jeho část. V ústavním zákoně o bezpečnosti České republiky však není stanoven požadavek na časové omezení, jako tomu bylo u předešlých krizových stavů.

Stav ohrožení státu je specifický ve výčtu krizových stavů, protože v něm zaujímá zvláštní postavení. Jedná o krizový stav, který může mít vojenský i nevojenský charakter.

Jako krizový stav nevojenského charakteru bude stav ohrožení státu vyhlášen tehdy, pokud budou zevnitř ohroženy demokratické základy České republiky nebo její vnitřní svrchovanost. K tomu může docházet v důsledku hromadných pouličních nepokojů, narušování vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, případně i teroristických útoků. V opačném případě, pokud bude ohrožena vnější svrchovanost státu, demokratické základy či územní celistvost zevnějšku, ale nebude se ještě jednat o přímé napadení, bude vyhlášen stav ohrožení státu jako „vojenský“, jinými slovy související se zajišťováním obrany státu. V takové situaci by byla prioritně využita opatření podle zákona č.222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky apod.¹⁴

1.2.6.4 Válečný stav

Válečný stav je jako jediný z krizových stavů upraven článkem 43 ústavního zákona České národní rady č.1/1993 Sb., Ústavou České republiky. Zde je stanoveno, že o vyhlášení válečného stavu rozhoduje Parlament, pokud je Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Z tohoto ustanovení proto jasně vyplývá, že se jedná o krizový stav čistě vojenského charakteru.

Podle čl.2 odst.2 ústavního zákona č.1101/998 Sb., o bezpečnosti ČR se válečný stav vyhláší vždy pro celé území státu a bez časového omezení.

Na základě ustanovení čl.39 odst.3 Ústavy je pro přijetí usnesení o vyhlášení válečného stavu nutný souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů.

V příloze jsou všechny krizové stavy shrnuty přehledněji v tabulce.

¹⁴ JAKUBCOVÁ, Lenka a Ján ŠUGÁR. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2013. s.52. ISBN 978-80-7251-400-7.

1.2.7 Orgány krizového řízení

Orgány krizového řízení vymezuje zákon č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů v návaznosti na ústavní zákon č.110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Orgány krizového řízení jsou podle krizového zákona:

- Vláda ČR,
- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady (dále jen ÚSÚ),
- Česká národní banka (dále jen ČNB),
- Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje,
- Orgány obce s rozšířenou působností,
- Orgány obcí.

Tyto orgány ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou a řešením krizových situací. U krizových orgánů kraje jsou vedle hejtmána a krajského úřadu zahrnuti i zástupci státu, kterými jsou Hasičský záchranný sbor kraje a Policie ČR.

Všechny výše zmíněné orgány krizového řízení využívají koordinační a pracovní orgány, které jim pomáhají s přípravou na krizové situace a s jejich řešením. Těmito orgány jsou například pracoviště krizového řízení, bezpečnostní rady a krizové štáby. Ty budou společně s jednotlivými orgány krizového řízení podrobněji rozebrány v dalších kapitolách.

1.3 Právní úprava krizového řízení

1.3.1 Ústavní rámec

Ústavní základ pro zvládání krizových situací v podmínkách právního řádu ČR je tvořen především Ústavou České republiky (ústavní zákon č.1/1993 Sb.) a ústavním zákonem o bezpečnosti ČR (ústavní zákon č.110/1998 Sb.).

Ústava ČR z pohledu bezpečnosti zakotvuje válečný stav v článku 43 a další s ním související ustanovení. Ústavní pořádek do přijetí ústavního zákona o bezpečnosti ale neupravoval problematiku jiných krizových stavů, což se považovalo v porovnání s ostatními evropskými úpravami za nedostatečné. Nicméně, v roce 1997 přišel impuls v podobě rozsáhlých povodní, který společně se snahami o směřování České republiky

do euroatlantických struktur přispěl k rozšíření ústavního rámce o ústavní zákon č.110/1998Sb., o bezpečnosti České republiky (dále jen ÚZB). Tento ústavní zákon tak umožnil fungování státu za krizových situací, se kterými ústava nepočítá. Jedná se o stanovení odpovědnosti za zajišťování bezpečnosti České republiky, vytvoření poradního orgánu k zajišťování bezpečnosti, a hlavně o institut krizových stavů a kompetence spojené s jejich vyhlášením.¹⁵

1.3.1.1 Návrh novely ústavního zákona o bezpečnosti

V závislosti na neustupující pandemii Covid-19, probíhalo v roce 2021 jednání o novelizaci ÚZB, který podle nyní již bývalého vládního kabinetu není dostatečně aktualizovaný na podmínky pandemie a jiných krizových situací podobných rozměrů.

Hlavní změnou, kterou by novela ústavního zákona o bezpečnosti přinesla, je zakotvení stavu nebezpečí na ústavní úrovni. Podle navrhované právní úpravy by jej mohla vedle hejtmána kraje nebo primátora hlavního města Prahy vyhlášovat i vláda. V souvislosti s tím by byla upravena i definice nouzového stavu. Mezi stavem nebezpečí a nouzovým stavem, v obou případech vyhlášených vládou, by byl hlavní rozdíl v míře intenzity ohrožení chráněných zájmů a v rozsahu možnosti omezit na nezbytně nutnou dobu a v nezbytném rozsahu práva a svobody. Vláda by tak mohla reagovat na vznikající krizové situace pružněji a z nouzového stavu by mohla přejít na stav nebezpečí, pokud by ohrožení nedosahovalo značné intenzity pro nouzový stav, ale stále by trvalo. Další změnou by bylo prodloužení volebního období a odklady konání voleb v případě vyhlášení krizových stavů, neumožňujících konání voleb. V neposlední řadě by bylo velkou změnou i zakotvení Ústředního krizového štábu jako pracovního orgánu vlády přímo do ústavního zákona.¹⁶

V návaznosti na novelu ústavního zákona o bezpečnosti byla navržena i novela krizového zákona, tedy zákona č.240/2000 Sb. Návrhy na novelu

¹⁵ TARČÁNI, Ondřej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. s.33. ISBN 978-80-7251-435-9.

¹⁶ Vládní návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č.300/2000 Sb. [cit. 16.1.2022] Dostupné online z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1161&CT1=0>

ústavního zákona o bezpečnosti a krizového zákona se však nesetkaly s úspěchem, jelikož bylo projednávání ukončeno s koncem volebního období.

Podle odborníků by zavedením nového stavu nebezpečí vyhlášeným vládou „*mohlo docházet k nedorozuměním, především u realizátorů krizových opatření v případě, že stav nebezpečí vyhlásí hejtman kraje i vláda současně nebo se tyto stavy budou překrývat.*“¹⁷

Česká advokátní komora rovněž argumentuje tím, že současná právní úprava je zcela dostačující, a naopak podle ní nelze odůvodňovat změnu ústavního zákona tím, že je potřeba provést revizi krizových stavů, za účelem využití při řadě rozdílných situací. Podle ní v případě nouzového stavu vzniká mimořádný právní stav, který nelze využívat při řadě rozdílných situací, jak je uvedeno v důvodové zprávě návrhu, ale pouze a zcela jen ve výjimečných případech.¹⁸

1.3.2 Krizové a branné zákony

Přijetí ÚZB započalo proces změn v českém právním řádu. V návaznosti na něj byly přijaty další zákony, které lze podřadit pod dvě skupiny zákonů, tzv. „krizové“ zákony a „branné“ zákony. Tyto dvě skupiny zákonů umožnily zasahování do právního postavení jednotlivců za krizových stavů pomocí tzv. krizových opatření.

Základním právním předpisem, který lze zařadit do tzv. „krizových“ zákonů je zákon č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých souvisejících zákonů (krizový zákon). Ten byl přijat společně s dalšími dvěma zákony, a to zákonem č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů a zákonem č.241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. Tyto tři zákony dohromady ukotvují tzv. krizovou legislativu, upravující přípravu a řešení krizových

¹⁷ MALINOVSKÝ, Karel, Oldřich LUŽA, Lukáš HARAŽIN a Leona LOUFKOVÁ. Ovlivní COVID-19 právní architekturu krizového řízení? In: *CrisCon 2021 - Krizové řízení a řešení krizových situací* [online]. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021, s. 157-170 [cit. 16.1.2022]. ISBN 978-80-7678-028-6. Dostupné z: <https://digilib.k.utb.cz/handle/10563/50064>

¹⁸ ČAK k novele úst. zákona o bezpečnosti ČR a zákona o krizovém řízení – Advokacie – Advokátní deník. *Advokátní deník – Novinky ze světa advokacie* [online]. 2020. [cit. 17.1.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/11/24/cak-k-navrhu-novely-ustavniho-zakona-o-bezpecnosti-cr-a-zakona-o-krizovem-rizeni/>

stavů nevojenského charakteru. Avšak mnozí autoři shledávají za nešťastné zařazení zákona o integrovaném záchranném systému (zákon č.239/2000 Sb.) mezi zákony řešící problematiku krizových stavů, jelikož samotný zákon o IZS upravuje především přípravu a řešení mimořádných událostí. Naopak zákon č.241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy zahrnuje řešení jak vojenských, tak nevojenských krizových stavů.

Za „branné“ zákony jsou považovány právní předpisy, řešící přípravu a zvládnání krizových situací, při nichž je vyhlášen stav ohrožení státu nebo válečný stav. Sem lze zařadit zákon č.222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, zákon č.585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) a zákon č.219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

Společně s těmito zákony byla přijata i celá řada vyhlášek a nařízení vlády. Mezi nejdůležitější z nich bych zařadila například nařízení vlády č.462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), vyhlášku Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému nebo nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu.

1.3.3 Další související zákony

Vedle výše zmíněných právních předpisů existuje celá řada dalších zákonů, které upravují oblasti související s krizovým řízením a zajišťováním bezpečnosti.

Mezi tyto lze zařadit například zákony upravující působnost orgánů veřejné správy, zejména zákon č.2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, zákon č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), zákon č.129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a zákon č.131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Další významnou oblastí jsou zákony upravující činnost základních složek IZS, jako například zákon č.320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky a zákon č.374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

Existuje celá řada dalších zákonů, které přispívají k zajišťování funkčnosti krizového řízení. Jsou jimi například zákon č.224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií); zákon č.263/2016 Sb., atomový zákon; zákon č.254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon); zákon č.133/1985 Sb., o požární ochraně a mnoho dalších.

2 SYSTÉM KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

2.1 Systém krizového řízení v České republice

Vymezení právního rámce pro krizové řízení společně s vymezením krizových stavů bylo podrobněji rozebráno v předchozí kapitole. V této kapitole se zaměřím hlavně na orgány krizového řízení v České republice a na jejich kompetence. V druhé části kapitoly poté rozeberu systém krizového řízení ve Slovenské republice a vzájemně jej porovnáám s českým. Toto srovnání jsem vybrala z toho důvodu, že Československo tvořilo dlouhou dobu jednotný celek. Proto vnímám jako zajímavé je porovnat současně, kdy tvoří každý z nich samostatný stát. Jelikož jsou práva a povinnosti jednotlivých OKŘ poměrně rozsáhlá, vybrala jsem z krizového zákona pouze ty, které vnímám jako nejdůležitější pro účely této diplomové práce.

2.1.1 Orgány krizového řízení

Orgány krizového řízení (dále jen OKŘ) v České republice jsou zákonem č.240/2000 Sb., o krizovém řízení stanovené orgány veřejné správy, předurčené k řešení jak vojenských, tak nevojenských krizových situací, které by mohly na území státu vzniknout.

2.1.1.1 Vláda

Vláda ČR je hlavním představitelem výkonné moci, uskutečňující bezpečnostní politiku státu. Vláda je rovněž odpovědna za funkčnost bezpečnostního systému ČR. Ústavou a ústavním zákonem o bezpečnosti je jí svěřena řada kompetencí. Mimo to je vláda i orgánem krizového řízení a díky tomuto postavení má své kompetence i v této oblasti. Podle § 4 krizového zákona vláda při zajišťování připravenosti ČR na krizové situace, při jejich řešení nebo při ochraně KI ukládá úkoly ostatním OKŘ, řídí a kontroluje jejich činnost a určuje ministerstvo nebo jiný ÚSÚ pro koordinaci přípravy na řešení konkrétní krizové situace v případě, kdy příslušnost ke koordinující funkci nevyplývá z působností stanovených ve zvláštním právním předpisu. Dále také zřizuje Ústřední krizový štáb (dále jen ÚKŠ) jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací a plní další úkoly stanovené podle § 4 krizového zákona.

Vláda má pravomoc vyhlásit nouzový stav a rovněž předkládá Parlamentu ČR návrh na vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. V souvislosti s vyhlášením těchto krizových stavů je vláda oprávněna podle ustanovení § 5 až § 8 krizového zákona omezit některá práva a nařídit určité povinnosti, taxativně vymezené v těchto ustanoveních.

2.1.1.2 Ministerstva a jiné ÚSÚ

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady na základě ustanovení § 9 zákona o krizovém řízení zajišťují připravenost na řešení krizových situací v jejich působnosti. Za tímto účelem si zřizují svá pracoviště krizového řízení a zpracovávají krizový plán, což je souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací. Dále zřizují krizový štáb jako pracovní orgán k přípravě na krizové situace a k jejich řešení nebo zajišťují na základě vyžádání jiného ministerstva nebo ÚSÚ provedení odborných prací, které vyplývají z jejich působnosti. Stanovují také podřízeným územním správním úřadům povinnost poskytovat podklady, vyžadované pro zpracování krizových plánů. V neposlední řadě vedou přehled možných zdrojů rizik, provádí analýzy ohrožení a v rámci prevence na základě zvláštních právních předpisů odstraňují nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace.

Zvláštní postavení v systému krizového řízení má Ministerstvo vnitra. To koordinuje výkon státní správy v oblasti krizového řízení. Za účelem této koordinace sjednocuje postupy v oblasti krizového řízení, organizuje instruktáže a školení zaměstnanců orgánů krizového řízení, provádí kontrolu zajištění připravenosti ostatních ministerstev a jiných ÚSÚ na řešení krizových situací a ve spolupráci s příslušným ministerstvem kontroluje krizové plány krajů. Tyto úkoly, mimo jiné, za ministerstvo vnitra plní Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. MV také odpovídá za přípravu a řešení krizových situací, které souvisí s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem, a přitom určuje a kontroluje postupy Policie ČR.¹⁹

¹⁹ § 10 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

2.1.1.3 Česká národní banka

Česká národní banka plní taktéž stanovené úkoly při přípravě na krizové situace a při jejich řešení. Takovými úkoly jsou například zřízení vlastního krizového štábu, zpracování krizového plánu, který schvaluje guvernér ČNB nebo spolupráce s ministerstvy a dalšími ÚSÚ za účelem zpracování jejich krizových plánů. ČNB dále vede přehled možných zdrojů rizik, provádí analýzy ohrožení a v rámci prevence odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace.²⁰ Plní také řadu činností k ochranně KI, uvedených v § 13 odst. 4 zákona o krizovém řízení.

2.1.1.4 Orgány kraje a další orgány s působností na území kraje

Povinnost orgánů územní samosprávy podílet se na zajišťování bezpečnosti ČR je ukotvena již v ústavním zákoně o bezpečnosti ČR. Z toho důvodu řadí krizový zákon mezi orgány krizového řízení i orgány kraje a další orgány s působností na území kraje. Mezi orgány kraje patří hejtman a krajský úřad. Do orgánů s působností na území kraje potom řadíme Hasičský záchranný sbor kraje (dále jen HZS kraje) a Policii ČR (dále jen PČR), respektive její krajské ředitelství.

Hejtman kraje zajišťuje připravenost kraje na řešení krizových situací, zatímco ostatní orgány kraje se podílejí na této připravenosti. Podle ustanovení § 14 krizového zákona hejtman kraje řídí a kontroluje přípravná opatření, činnost k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následků, prováděné územními správními úřady s působností na území kraje, orgány obcí s rozšířenou působností, orgány obcí nebo právníky a fyzickými osobami. Za tímto účelem zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje, zřizuje a řídí krizový štáb kraje a schvaluje po projednání v bezpečnostní radě kraje krizový plán kraje.

Hejtman má také práva a povinnosti, které plní za krizových stavů. Jsou jimi například koordinace záchranných a likvidačních prací, poskytování zdravotnické pomoci, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví nebo koordinace nouzového ubytování, nouzového zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími

²⁰ § 13 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

nezbytnými prostředky a mnoho dalších. Hejtman je rovněž oprávněn za stavu nebezpečí nařít povinnosti vymezené krizovým zákonem. Za nouzového stavu a stavu ohrožení státu je odpovědný zajistit provedení stanovených krizových opatření v podmínkách svého kraje.²¹

Krajský úřad je povinen za účelem zajištění připravenosti kraje na řešení krizových situací zřídit pracoviště krizového řízení. Zároveň je povinen poskytnout součinnost HZS kraje při zpracování krizového plánu kraje a plnit úkoly podle tohoto plánu.²²

Hasičský záchranný sbor kraje plní při přípravě na krizové situace a při jejich řešení celou řadu činností. Organizuje součinnost mezi správními úřady a obcemi v kraji, vede přehled možných zdrojů rizik a provádí analýzy ohrožení, zpracovává krizový plán kraje i krizový plán obce s rozšířenou působností, vytváří podmínky pro činnost krizového štábu kraje a krizového štábu ORP, seznamuje obce, právnické osoby (dále jen PO) a fyzické osoby (dále jen FO) na vlastní žádost s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení apod. HZS kraje také shromažďuje a eviduje celou řadu údajů uvedených v § 15 odst.3 krizového zákona.²³

Policie České republiky zajišťuje podle § 16 krizového zákona připravenost k řešení krizových situací, spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem.

2.1.1.5 Orgány obce s rozšířenou působností

Orgány obce s rozšířenou působností se součástí orgánů krizového řízení staly až po novele krizového zákona v roce 2011. Na základě této novely tak připadly starostovi ORP a obecnímu úřadu ORP nové pravomoci a odpovědnosti.

Starosta ORP je pověřen zajištěním připravenosti svého správního obvodu ORP na řešení krizových situací. Ostatní orgány ORP jsou povinny se na této připravenosti podílet.

²¹ § 14 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

²² § 14a zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

²³ § 15 až 15a zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

Starosta ORP podle § 18 krizového zákona řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění následků prováděné územními správními úřady s působností ve správním obvodu ORP, orgány obcí a PO a FO ve správním obvodu ORP. Za tímto účelem zřizuje a řídí bezpečnostní radu ORP pro území správního obvodu ORP, organizuje přípravu správního obvodu ORP na krizové situace a podílí se na jejich řešení a schvaluje po projednání v bezpečnostní radě ORP krizový plán ORP. Následně také zřizuje a řídí krizový štáb ORP, který je rovněž i krizovým štábem pro území správního obvodu obce, zajišťuje provedení stanovených krizových opatření za krizové situace v podmínkách svého správního obvodu a plní úkoly stanovené hejtmanem a OKŘ při přípravě na krizové situace a při jejich řešení.

Obecní úřad ORP zřizuje pracoviště krizového zřízení za účelem plnění následujících úkolů, které pro něj vyplývají z krizového zákona. Jsou jimi poskytování součinnosti HZS kraje při zpracování krizového plánu kraje a krizového plánu ORP, plnění úkolů podle krizového plánu ORP, vedení přehledu možných zdrojů rizik a odstraňování nedostatků, které by mohly vést ke vzniku krizové situace a další.

2.1.1.6 Orgány obce

Pravomoci a odpovědnost v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešení krizový zákon stanoví i na nejnižší územní úrovni – v obci. Zde tyto pravomoci a odpovědnost krizový zákon přikládá starostovi obce a obecnímu úřadu obce. Starosta obce zajišťuje připravenost obce na řešení krizových situací, zatímco obecní úřad a ostatní orgány obce se podílí na této připravenosti.

Starosta obce, na rozdíl od ostatních výše zmíněných orgánů, nemá povinnost zřizovat krizový štáb, nicméně může tak učinit za účelem přípravy na krizové situace a jejich řešení. Při přípravě na krizové situace a při jejich řešení plní úkoly stanovené starostou ORP, orgány krizového řízení a úkoly stanovené v krizovém plánu ORP. Za krizové situace pak zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce.²⁴

²⁴ § 21 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

Starosta obce plní také úkoly v době krizového stavu, během kterého zabezpečuje varování a informování osob, které se nachází na území obce, před hrozícím nebezpečím a vyrozumívá OKŘ. Dále nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce, organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva a zajišťuje organizaci dalších opatření, jež jsou nezbytná pro řešení krizových situací.

Obecní úřad za účelem zajištění připravenosti obce na krizové situace zejména organizuje přípravu obce na krizové situace, poskytuje obecnímu úřadu ORP podklady a informace potřebné ke zpracování jejího krizového plánu, podílí se na zajištění veřejného pořádku a plní úkoly stanovené krizovým plánem ORP, v jehož správním obvodu se nachází. Taktéž seznamuje právnické a fyzické osoby s možným ohrožením a s připravovanými krizovými opatřeními, společně s jejich provedením.²⁵

2.1.2 Koordinační a pracovní orgány na ústřední a územní úrovni

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, všechny orgány krizového řízení mají své orgány, které jim pomáhají s přípravou na krizové situace a s jejich řešením. Těmito orgány jsou bezpečnostní rady a krizové štáby. Nejedná se však o orgány krizového řízení. Podrobnosti k některým těmto orgánům jsou uvedeny v nařízení vlády č.462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

2.1.2.1 Bezpečnostní rada státu

Na ústřední úrovni, jakožto stálý pracovní orgán vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti a přípravu návrhů opatření k jejímu zajišťování byla na základě čl. 9 ústavního zákona o bezpečnosti zřízena Bezpečnostní rada státu (dále jen BRS). BRS je tvořena předsedou vlády a dalšími členy vlády podle rozhodnutí vlády. Jejím účelem je v rozsahu pověření, které jí stanovila vláda, připravovat vládě návrhy a opatření k zajišťování bezpečnosti ČR. Schůzí BRS se může účastnit i prezident republiky.²⁶

²⁵ § 21a zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

²⁶ Čl. 9 ústavního zákona č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v poslední znění

Činnost BRS a další podrobnosti pak dále upravuje Statut a Jednací řád BRS, schválený vládním usnesením. Pro plnění svých úkolů jsou v rámci BRS zřízeny výbory, spadající vždy do gesce některého z ministrů nebo předsedy vlády. Jsou jimi:

- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky – v gesci ministra zahraničních věcí,
- Výbor pro obranné plánování – v gesci ministra obrany,
- Výbor pro civilní nouzové plánování – v gesci ministra vnitra,
- Výbor pro vnitřní bezpečnost – v gesci ministra vnitra,
- Výbor pro zpravodajskou činnost – v gesci předsedy vlády,
- Výbor pro kybernetickou a informační bezpečnost – v gesci předsedy vlády.²⁷

2.1.2.2 Ústřední krizový štáb

Na základě § 24 krizového zákona je na ústřední úrovni ukotven Ústřední krizový štáb, jakožto pracovní orgán vlády pro řešení vzniklé krizové situace. Jeho činnost a složení jsou upraveny Statutem ÚKŠ, schvalovaným vládou. Statut ÚKŠ byl během pandemie několikrát měněn. Po poslední novele Statutu Ústředního krizového štábu s účinností od 15.2.2022 je předsedou ÚKŠ ministr obrany, pokud jsou řešeny krizové situace týkající se vojenského ohrožení ČR, plnění spojeneckých závazků v zahraničí nebo účasti ozbrojených sil ČR v zahraničních operacích. V ostatních případech je předsedou ÚKŠ ministr vnitra. Další členové jsou taxativně jmenováni ve Statutu. ÚKŠ koordinuje, sleduje a vyhodnocuje stav realizace opatření přijímaných vládou, ministerstvy a jinými správními úřady a úřady územních samosprávných celků za účelem zamezení vzniku nebo k řešení vzniklé krizové situace a poskytuje podporu činnosti orgánům krizového řízení územních správních úřadů a orgánům územních samosprávných celků.²⁸

²⁷ *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I.* Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. s.227-228. ISBN 978-80-7616-097-2.

²⁸ *Statut Ústředního krizového štábu* [online]. 2022. [cit. 16.2.2022]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/statut-UKS_2.pdf

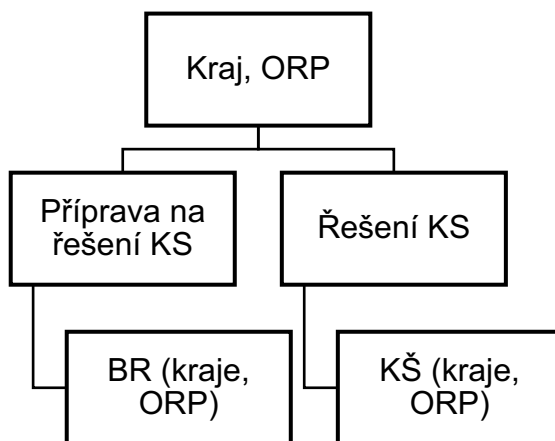
2.1.2.3 Bezpečnostní rada kraje a obce s rozšířenou působností

Bezpečnostní rada kraje je poradním orgánem hejtmána pro přípravu na krizové situace. Obdobně je bezpečnostní rada ORP poradním orgánem starosty ORP pro přípravu na krizové situace. Hejtman kraje a starosta ORP jsou předsedy svých bezpečnostních rad a jmenují do jejich řad členy. V obou případech se na jednání bezpečnostní rady projednává a posuzuje stav zabezpečení a připravenosti na krizové situace v daných správních obvodech (kraj či ORP). Na tato jednání mohou být přizvány i další osoby, je-li jejich účast k posouzení stavu zabezpečení a připravenosti na krizové situace nezbytná.²⁹

2.1.2.4 Krizový štáb kraje a obce s rozšířenou působností

Krizový štáb kraje a krizový štáb ORP jsou na rozdíl od bezpečnostních rad pracovním orgánem svých zřizovatelů pro řešení krizových situací. Těmito zřizovateli jsou hejtman kraje a starosta ORP. Ti v krizových štábech zaujímají post předsedy. Stejně jako tomu je u bezpečnostních rad, i v krizových štábech si hejtman kraje a starosta ORP jmenují členy svých krizových štábů.³⁰

Obrázek 3 - Poradní a pracovní orgány krajů a ORP

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. *Základy teorie krizového managementu*, Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016, s.72.

²⁹ § 24 zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

³⁰ § 24b zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

2.2 Systém krizového řízení ve Slovenské republice

Po roce 1993, kdy došlo k rozpadu Československé republiky na dva samostatné celky, se i Slovenská republika musela začít zabývat bezpečností a krizovým řízením na území svého státu. V rámci následující kapitoly bude stručně popsáno, jak systém krizového řízení funguje u našich blízkých sousedů.

2.2.1 Právní úprava

Stěžejní právní základ pro krizové řízení a bezpečnost státu vychází z Ústavy Slovenské republiky (ústavní zákon č.460/1992 Sb.). Následně oblast krizového řízení ve Slovenské republice upravují dva zákony, kterými jsou ústavní zákon č.227/2002 Z.z. o bezpečnosti státu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu, a následně zákon č.387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu. Z těchto právních předpisů vyplývá rozdělení krizových stavů v podmínkách Slovenské republiky na vojenské a nevojenské, obdobně jako v České republice.

2.2.2 Základní pojmy

Pojmosloví krizového řízení na Slovensku je odlišné od toho našeho, proto je zapotřebí si ty nejdůležitější pojmy vysvětlit pro pochopení problematiky.

Za krizovou situaci je v podmínkách Slovenské republiky považováno období mimo času války a válečného stavu, kdy je bezprostředně ohrožena nebo narušena bezpečnost státu a ústavní orgány jsou oprávněny po splnění stanovených podmínek vyhlásit výjimečný stav, nouzový stav nebo mimořádnou situaci. Mimořádnou situací se rozumí období ohrožení nebo období působení následků mimořádné události na život, zdraví nebo majetek. Mimořádnou událostí se v tomto kontextu rozumí například živelní pohroma nebo technologická havárie.³¹

V souvislosti s krizovou situací je pak nutno vysvětlit pojem krizový stav, který je definován jako právní stav vyhlášený kompetentním orgánem veřejné správy na určitém území za účelem řešení krizové situace a v přímé závislosti na jejím

³¹ § 2 zákona č. č.387/2002 Z. z., o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v posledním znění

charakteru a rozsahu. Je spojen se selháním všeobecně platných postupů, nástrojů a mechanismů řízení a s potřebou aplikování zásad krizového řízení včetně dočasného omezení základních práv a svobod. Krizový stav však na rozdíl od krizové situace počítá i s časem války a válečného stavu.³²

2.2.3 Krizové stavy

Slovenská republika (dále jen SR) má ve svém právním řádu ukotveny celkem 4 krizové stavy. Jsou jimi válka (vojna), válečný stav (vojnový stav), výjimečný stav (výnimočný stav) a nouzový stav (núdzový stav).

Nouzový stav je nejnižší nevojenský krizový stav, jenž se vyhláší pro řešení krizových situací v důsledku živelní pohromy, havárie nebo, pokud došlo anebo může dojít k ohrožení života a zdraví osob, životního prostředí nebo majetkových hodnot. Oprávnění k vyhlášení tohoto krizového stavu má vláda, maximálně na 90 dnů a jen pro postižené území, kterým však může být i celé území Slovenské republiky, jako tomu bylo například při pandemii.³³

Výjimečný stav je naopak nejvyšší nevojenský krizový stav, který vyhláší prezident na návrh vlády, podle čl.4 ústavního zákona č.227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu za podmínky, že dojde nebo bezprostředně hrozí teroristický útok, rozsáhlé pouliční nepokoje spojené s útoky na orgány veřejné moci nebo další situace, které svým rozsahem a následky podstatně ohrožují nebo narušují veřejný pořádek a bezpečnost státu a činnost veřejné moci nepostačuje k odvrácení této situace. Lze jej vyhlásit jen na postiženém nebo bezprostředně ohroženém území, kterým může být i celá Slovenská republika a pouze na nezbytně nutnou dobu, maximálně na 60 dní. Tuto dobu lze za určitých podmínek ještě o 30 dní prodloužit. Po dobu trvání výjimečného stavu je možné omezit základní práva a svobody, omezit výkon vlastnického práva k movitým i nemovitým věcem nebo uložit pracovní povinnost.

³² Krizové stavy, Ministerstvo vnútra SR – Krizové riadenie. *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky* [online]. Copyright © 2007 [cit. 29.01.2022]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?Krizove_stavy

³³ čl.5 ústavného zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v posledním znění

Válečný stav může vyhlásit pouze prezident na návrh vlády a za podmínky, že Slovenské republice bezprostředně hrozí vyhlášení války anebo bezprostředně hrozí napadnutí cizí mocí bez vyhlášení války. Tento stav je vyhlašován pro celé území Slovenské republiky. Časově je vymezen ode dne jeho vyhlášení do dne jeho skončení nebo do uplynutí času, na který byl vyhlášen anebo do dne vyhlášení války.³⁴

Vyhlášení války je v pravomoci prezidenta SR na základě rozhodnutí Národní rady za předpokladu napadení, tedy jako následná reakce státu. Pro vyhlášení války platí dvě podmínky – pokud byl stát napaden cizí mocí, nebo pokud vyhlášením války Slovenská republika (dále jen SR) plní závazky vyplývající z členských závazků NATO. Vyhlášení války se vztahuje na celé území Slovenské republiky ode dne vyhlášení do dne uzavření míru.³⁵

Za doby trvání válečného stavu a války lze omezit základní práva a svobody. Lze také ukládat povinnosti, které jsou rovněž taxativně vymezeny v ústavním zákoně. Pro lepší přehled jsou krizové stavy vyhlašované ve Slovenské republice shrnuty v tabulce č.1.

³⁴ čl.3 ústavného zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v posledním znění

³⁵ čl.2 ústavného zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v posledním znění

Tabulka 1 - Krizové stavy ve Slovenské republice

Název	Druh	Vyhlašuje	Územní a časová působnost	Právní úprava
Válka (vojna)	Vojenský	Prezident republiky na základě rozhodnutí Národní rady SR	Celé území SR	Čl.2 ústavný zákon č.227/2002 Z.z.
Válečný stav (vojnový stav)	Vojenský	Prezident republiky na návrh vlády SR	Celé území SR	Čl.3 ústavný zákon č.227/2002 Z.z.
Výjimečný stav (výnimočný stav)	Nevojenský	Prezident republiky na návrh vlády SR	Jenom na postiženém nebo bezprostředně ohroženém území, na nezbytnou dobu (nejdéle 60 dnů)	Čl.4 ústavný zákon č.227/2002 Z.z.
Nouzový stav (núdzový stav)	Nevojenský	Vláda SR	Jenom na postiženém nebo bezprostředně ohroženém území, na nezbytnou dobu (nejdéle 90 dnů)	Čl.5 ústavný zákon č.227/2002 Z.z.

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z VIČAR, Radim a Leopold SKORUŠA. Právní rámec krizových stavů v zemích Visegrádu – komparace, s.81.

2.2.4 Orgány krizového řízení

Orgány krizového řízení ve Slovenské republice stanoví v § 3 zákon č.387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.

Jsou jimi:

- Vláda Slovenské republiky, Bezpečnostní rada Slovenské republiky,
- ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy,
- Národní banka Slovenska,
- vyšší územní celek (kraj),

- bezpečnostní rada kraje,
- okresní úřad,
- bezpečnostní rada okresu,
- obec.

2.2.4.1 Vláda

Vláda Slovenské republiky je odpovědna za obranu a bezpečnost státu. Jako orgán krizového řízení přijímá opatření na předcházení krizovým situacím a k jejich řešení, řídí a kontroluje činnost ostatních orgánů krizového řízení při přípravě na krizové situace a při jejich řešení, plní při přípravě na krizové situace a při jejich řešení úkoly civilní ochrany podle zvláštního předpisu a další úkoly uvedené v § 4 zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu. Vláda si rovněž zřizuje ústřední krizový štáb, který koordinuje činnost orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy a dalších složek. Předsedou ústředního krizového štábu je ministr vnitra Slovenské republiky.

2.2.4.2 Bezpečnostní rada Slovenské republiky

Bezpečnostní rada Slovenské republiky je zřízena na základě čl.8 ústavního zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Funguje jako poradní orgán a podílí se na vytváření a realizaci bezpečnostního systému Slovenské republiky, plnění mezinárodních závazků v oblasti bezpečnosti a vyhodnocuje bezpečnostní situaci na Slovensku. Dále připravuje pro vládu návrhy opatření na zachování bezpečnosti Slovenské republiky, na předcházení krizovým situacím i návrhy na řešení vzniklé krizové situace. Bezpečnostní rada má devět členů a jejím předsedou je předseda vlády. Na přípravu a řešení svých úloh si bezpečnostní rada zřizuje čtyři výbory, kterými jsou výbor pro civilní nouzové plánování, výbor pro obranné plánování, výbor pro zahraniční politiku a výbor pro koordinaci

zpravodajských služeb. Podrobnosti fungování bezpečnostní rady stanoví zvláštní zákon.³⁶

2.2.4.3 Ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy

Ministerstva jako orgány krizového řízení v rozsahu své působnosti zřizují krizový štáb, vedou přehled možných zdrojů rizik, které mohou způsobit krizovou situaci, analyzují tato rizika a přijímají opatření za účelem odstranění jejich příčin. Dále mimo jiné spolupracují s příslušnými orgány jiných států při přípravě na krizové situace a při jejich řešení. Speciální postavení má mezi OKŘ Ministerstvo vnitra, které mimo výše zmíněných úloh navíc zabezpečuje činnost ústředního krizového štábu, koordinuje v rozsahu určeném vládou činnost orgánů krizového řízení při přípravě a řešení krizové situace a činnost podnikatelů a právnických osob při civilním nouzovém plánování.³⁷

2.2.4.4 Národní banka Slovenska

Národní banka Slovenska plní totožné úlohy jako ministerstva a jiné ústřední správní úřady při přípravě na krizové situace a při jejich řešení.

2.2.4.5 Vyšší územní celek

Vyšší územní celek byl mezi orgány krizového řízení na Slovensku zařazen až novelou zákona o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, která vyšla v platnost v roce 2021 v souvislosti s řešením pandemie Covidu-19.

Vyšší územní celek, jinými slovy samosprávný kraj, zřizuje na svém území krizový štáb, vykonává opatření k řešení krizových situací, plní úlohy stanovené vládou a v rozsahu určeném jí a ústředním krizovým štábem při přípravě na krizové situace a při jejich řešení. Dále spolupracuje s okresním úřadem v sídle kraje při přípravě na řešení krizových situací a při jejich řešení.³⁸

³⁶ čl.8 ústavného zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v posledním znění

³⁷ § 5 až § 6 zákona č. č.387/2002 Z. z., o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v posledním znění

³⁸ § 10a zákona č. č.387/2002 Z. z., o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v posledním znění

2.2.4.6 Bezpečnostní rada kraje a bezpečnostní rada okresu

Bezpečnostní rada kraje je společně s Bezpečnostní radou Slovenské republiky a Bezpečnostní radou okresu právně ukotvena v ústavním zákoně č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

Bezpečnostní rada kraje vyhodnocuje bezpečnostní situaci na území kraje v součinnosti s bezpečnostními radami okresů, jinými státními orgány a vyššími územními celky, připravuje návrhy opatření na zachování bezpečnosti kraje a opatření na předcházení krizové situaci, které předkládá Bezpečnostní radě Slovenské republiky. Předsedou bezpečnostní rady kraje je přednosta okresního úřadu v sídle kraje. Ostatní členové rady jsou stanoveni zákonem. Během výjimečného stavu nebo nouzového stavu bezpečnostní rada kraje koordinuje činnost okresních úřadů a obcí při přípravě a při řešení krizové situace, plní úkoly stanovené vládou a ústředním krizovým štábem a vykonává opatření pro řešení krizových situací.³⁹

Bezpečnostní rada okresu vyhodnocuje bezpečnostní situaci v územním obvodu okresního úřadu a připravuje návrhy opatření na zachování bezpečnosti okresu a opatření na předcházení krizových situací. Její další činnosti jsou totožné s bezpečnostní radou kraje. Předsedou bezpečnostní rady okresu je přednosta okresního úřadu.⁴⁰

2.2.4.7 Okresní úřad

Okresní úřad ve svém územním obvodě zřizuje krizový štáb, koordinuje činnost obcí při přípravě na krizové situace a při jejich řešení, vykonává opatření při řešení krizových situací a mimo další úkoly plní úlohy stanovené vládou a v rozsahu určeném vládou, ústředním krizovým štábem a okresním úřadem při přípravě na řešení krizových situací a při jejich řešení.⁴¹

³⁹ čl.9 ústavného zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v posledním znění

⁴⁰ čl.10 ústavného zákona č.227/2002 Z.z., o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v posledním znění

⁴¹ § 9 zákona č.387/2002 Z. z., o riadení štátu v krizových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v posledním znění

2.2.4.8 Obec

Obec jako poslední z orgánů krizového řízení na svém území plní stejné úkoly, jako okresní úřad. Tedy zřizuje krizový štáb, vykonává opatření k řešení krizových situací a plní úlohy stanovené vládou a v rozsahu určeném vládou i ústředním krizovým štábem a okresním úřadem při přípravě na řešení krizových situací a při jejich řešení. Mimo to může vyžadovat poskytnutí pomoci od okresního úřadu a shromažďuje osobní údaje o počtu osob a totožnosti osob, které se v čase krizové situace nachází na území obce.⁴²

2.3 Vzájemná komparace

Ačkoli se může zdát, že je systém krizového řízení ve Slovenské republice téměř stejný jako u nás v České republice, najdeme zde řadu odlišností.

První zásadní rozdíl lze spatřovat v právním ukotvení krizových stavů. Zatímco ve slovenském právním řádu jsou krizové stavy zakotveny v Ústavě a následně upraveny komplexně ústavním zákonem, v České republice jsou Ústavou a ústavním zákonem ukotveny pouze tři ze čtyř krizových stavů. Stav nebezpečí je pak zvlášť upraven krizovým zákonem.

Vymezení pojmů krizová situace a krizový stav je rovněž rozdílná. Ze slovenské právní úpravy, konkrétně ze zákona č. č.387/2002 Z. z. o riadení štátu v krizových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu je zřejmé, že krizová situace není podmínkou k vyhlášení krizového stavu, jako je tomu v české právní úpravě.

Další rozdíl spočívá v samotném vyhlášení krizových stavů, kdy na Slovensku tato kompetence připadá výhradně na úroveň prezidenta republiky, vlády SR a Národní rady SR. Oproti tomu v České republice je vyhlášení krizových stavů v rukou hejtmana či primátora hlavního města Prahy, vlády a Parlamentu ČR. Prezident při vyhlášení krizových stavů žádným způsobem nevystupuje.

⁴² § 10 zákona č. č.387/2002 Z. z., o riadení štátu v krizových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v posledním znění

Rozdíl lze vidět i v samotném výčtu orgánů krizového řízení a jejich následných kompetencí. Největší rozdíl je na úrovni krajů, kdy u nás hejtman je jedním z klíčových orgánů krizového řízení. Na Slovensku však župan, který stojí v čele kraje, nemá žádné kompetence z hlediska krizového řízení.

V neposlední řadě je z přehledu orgánů krizové řízení zřejmá další odlišnost. Tu lze spatřovat v okresním úřadě a bezpečnostní radě okresu, které byly na Slovensku opětovně zřízeny v roce 2013 jako náhrada za obvodní úřady. U nás byly naopak okresní úřady zrušeny a jejich kompetence přešly na obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

3 VYMEZENÍ POSTAVENÍ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ V SYSTÉMU KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Obec funguje jako základní územní samosprávné společenství občanů a je vymezena hranicí území, díky které vytváří územní celek. Obce, jakožto základní územní samosprávné celky, jsou upraveny speciálním zákonem, kterým je zákon č.128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Při výkonu veřejné správy obcemi rozlišujeme samostatnou a přenesenou působnost. Obce v rámci samostatné působnosti spravují záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud je nespravuje kraj nebo stát. Jedná se o projev územní samosprávy. Naopak v rámci přenesené působnosti obec vykonává státní správu v rozsahu, který pro ně vyplývá z příslušných zákonů. Některé obce navíc nevykonávají přenesenou působnost pouze v rámci svého území, ale i v rámci svého správního obvodu.⁴³

Tato diplomová práce se zabývá hlavně obcemi s rozšířenou působností, které jsou podle zákona o obcích jedním ze tří typů obcí na základě dělení podle výkonu přenesené působnosti. Prvním typem jsou obce se základním rozsahem výkonu veřejné správy, tzv. obce I. typu. Obce II. typu jsou obce s pověřeným obecním úřadem. Obcemi III. typu jsou obce s rozšířenou působností, které „*ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím.*“⁴⁴

Obce se základním rozsahem výkonu veřejné správy (I. typu) vykonávají přenesou působnost v základním rozsahu podle § 61 odst.1 zákona o obcích, ve věcech, které stanoví zvláštní zákon.

Obce s pověřeným obecním úřadem (II. typu) vedle základního rozsahu vykonávají přenesenou působnost v rozsahu určeném v § 64 zákona o obcích, a to ve správním obvodu určeném příslušným prováděcím právním předpisem. Jedná se například o výkon stavebního nebo matričního úřadu.

⁴³ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). s.200-203. ISBN 978-80-7552-719-6.

⁴⁴ PEKOVÁ, Jitka, Marek JETMAR a Petr TOTH. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s.247. ISBN 978-80-7598-209-4.

Obce s rozšířenou působností (III. typu) vedle přenesené působnosti základního rozsahu a přenesené působnosti pověřených obecních úřadů vykonává navíc přenesenou působnost ve svěřeném rozsahu ve správním obvodu, který je určený příslušným prováděcím právním předpisem. V takovém případě se typicky jedná o vydávání cestovních dokladů, osobních dokladů, řidičských průkazů, živnostenského oprávnění apod. Tento typ obce je upraven § 66 zákona o obcích.

3.1 Administrativní členění státu

Obce s rozšířenou působností byly zřízeny 1.1.2003 jako náhrada za okresní úřady, které v České republice fungovaly do roku 2002. Okresy však jako územní jednotky zrušeny nebyly a dále fungují jako součást územního členění. Území okresů je nadále využíváno i k identifikaci územní působnosti řady specializovaných orgánů státní správy, například úřadů práce, katastrálních úřadů, soudů či okresních správ sociálního zabezpečení.⁴⁵

Od 1. ledna 2020 je účinný zákon č.51/2020 Sb., o územním členění státu a o změně souvisejících zákonů (zákon o územně správním členění státu), který byl přijat za účelem sjednocení a dokončení reformy územní struktury výkonu veřejné správy v Česku, kdy poslední proběhla v letech 1997-2003 a stále nebyla dokončena. Nový zákon se zaměřil především na současné administrativní členění státu, ukotvil jeho základní jednotky a zrušil některé legislativní předpisy za účelem sjednocení členění státu do jednoho právního předpisu.

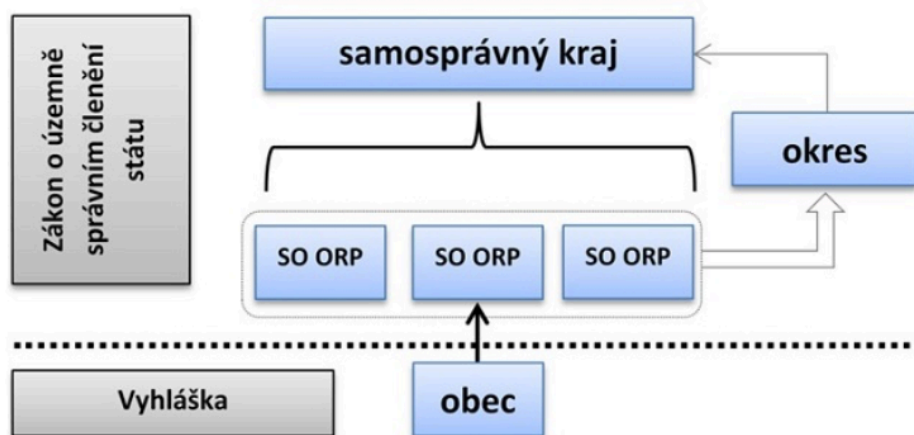
Na základě tohoto zákona je území České republiky pro výkon státní správy členěno na správní obvody krajů, kterých je v současné době třináct, nepočítáme-li hlavní město Prahu. Správní obvody krajů se pak dále člení na správní obvody obcí s rozšířenou působností. Těch je podle současně platného zákona 205. Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem

⁴⁵ Územně správní členění České republiky, Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání). *Národní pedagogický institut České republiky (dříve Národní ústav pro vzdělávání)* [online]. Copyright © 2022 [cit. 01.02.2022]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/informace-o-uzemne-spravnim-cleneni-ceske-republiky>

obcí a vojenských újezdů, jenž jsou vymezeny hranicí jednoho nebo více souvislých katastrálních území.⁴⁶

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) jsou nově vnímány jako základní jednotky územně správního členění a stát s nimi počítá jako se stěžejními při výkonu veřejné správy. Opakem jsou okresy, které slouží pouze jako evidenčně územní jednotky. SO ORP se staly základem pro územně správní členění státu kvůli obyvatelům a jejich chování v daném území, kdy velká část obyvatel v rámci ORP dojíždí za prací, za službami apod. Většina základních činností obyvatel probíhá právě na této úrovni, což je důvodem pro zařazení SO ORP do základního územně správního členění státu.

Obrázek 4 - Struktura územně správního členění státu dle nového zákona

Zdroj: Obecně o novém zákonu č. 51/2020 Sb. - Ministerstvo vnitra České republiky. [online]. [cit. 02.02.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecne-o-novem-zakonu-c-51-2020-sb.aspx>

Správní obvody ORP jsou vymezeny jmenovitým výčtem obcí, náležících do příslušného správního obvodu ve vyhlášce č.346/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou působností, území obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí do jiného okresu. Obdobným způsobem jsou vymezeny i správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem, kde lze výčet těchto obcí najít ve vyhlášce č. 345/2020 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

⁴⁶ § 1 zákona č.51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů (zákon o územně správním členění státu) v posledním znění

3.2 Orgány obce s rozšířenou působností

Orgány obce s rozšířenou působností jsou od novely krizového zákona z roku 2011 součástí orgánů krizového řízení. Tato novela zařadila mezi orgány krizového řízení starostu ORP a obecní úřad ORP.

3.2.1 Starosta obce s rozšířenou působností

Starosta ORP, jako hlavní představitel ORP, odpovídá za připravenost správního obvodu své ORP na řešení krizových situací a plní úkoly mu stanovené krizovým zákonem. Starosta ORP si za účelem přípravy na krizové situace zřizuje bezpečnostní radu ORP (dále jen BRORP) pro území správního obvodu ORP jako svůj hlavní poradní orgán. Jejím předsedou je sám starosta ORP. Ten jmenuje další její členy, jejichž složení je vymezeno v § 9 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Těmito členy jsou místostarosta, tajemník obecního úřadu, příslušník PČR určený ředitelem krajského ředitelství PČR, příslušník HZS kraje určený ředitelem HZS kraje, zaměstnanec ORP zařazený do obecního úřadu ORP, který je zároveň tajemníkem bezpečnostní rady ORP a další osoby, které jsou nezbytné k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace. Činnosti bezpečnostní rady ORP jsou rovněž vymezeny v tomto nařízení vlády, konkrétně v § 8.

Starosta ORP dále zřizuje a řídí krizový štáb ORP. Krizový štáb ORP je pracovním orgánem starosty ORP pro řešení krizových situací. Starosta jej svolává v případech uvedených v § 12 odst.1 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Jedná se například o situace, kdy je vyhlášen krizový stav celostátního rozsahu či rozsahu zahrnující část území ORP, pokud je ho potřeba ke koordinaci záchranných a likvidačních prací, pokud jde o cvičení OKŘ nebo cvičení složek IZS a další. Složení krizového štábu je upřesněno rovněž v nařízení vlády č.462/2000 Sb., konkrétně v § 13 odst.1. Členy krizového štábu ORP jsou členové bezpečnostní rady ORP a členové stálé pracovní skupiny, kam spadá tajemník krizového štábu, pracovníci obecního

úřadu a zástupci základních složek IZS a odborníci s ohledem na druh řešené MU nebo KS.

3.2.2 Obecní úřad obce s rozšířenou působností a pracoviště krizového řízení

Obecní úřad ORP se podle krizového zákona podílí na připravenosti správního obvodu ORP na řešení krizové situace. Za tímto účelem plní úkoly podle krizového plánu ORP, poskytuje součinnost HZS kraje v rámci zpracování krizového plánu kraje a krizového plánu ORP, eviduje přehled možných zdrojů rizik v rámci svého obvodu a vede evidence podle § 19 odst.1 krizového zákona. Obecní úřad ORP zřizuje za účelem zajištění těchto činností pracoviště krizového řízení. Pracoviště krizového řízení má, mimo jiné, za úkol zabezpečit přípravu a provedení krizových opatření v podmínkách obce, zajistit součinnost a spolupráci obce s HZS kraje, PČR, Zdravotnickou záchrannou službou (dále jen ZZS) a ostatními složkami IZS při přípravě těchto opatření a při jejich provádění. Dále zabezpečuje rozpracování úkolů v krizovém plánu kraje do krizového plánu ORP, zajišťuje realizaci opatření, která vyplývají z tohoto krizového plánu a také z výpisu havarijního plánu kraje, zajišťuje činnost bezpečnostní rady ORP a krizového štábu ORP nebo organizuje cvičení za účelem ověření připravenosti obce na řešení krizových situací. Ve většině případů však tyto činnosti zajišťuje na pracovišti krizového řízení pouze jeden pracovník, který má většinou na starost i další agendu.⁴⁷

3.3 Krizový plán obce s rozšířenou působností

Pro zajištění bezpečnosti správního obvodu ORP je zpracovávána celá řada důležitých dokumentů. Vzhledem k faktu, že se diplomová práce zabývá především krizovým řízením na úrovni ORP, budou představeny pouze nejdůležitější dokumenty v rámci krizového řízení, kterým je v první řadě nepochybně krizový plán ORP.

⁴⁷ VANÍČEK, Jiří. *Krizový zákon: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). s.169-171. ISBN 978-80-7552-787-5.

Krizový plán ORP funguje jako základní plánovací dokument, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací. Pro orgány krizového řízení a další dotčené subjekty vytváří krizový plán podmínky k zajištění připravenosti na krizové situace a k jejich řešení. Opatření uvedená v něm však souvisí pouze s řešením krizových situací a jeho použití je podmíněno vyhlášením některého z krizových stavů.⁴⁸

Krizový plán zpracovávají mimo ORP dále ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, jiné státní orgány, jimž krizový zákon ukládá povinnost zpracovávat krizový plán na základě § 28 odst.2 krizového zákona a kraje.

V rámci ORP je krizový plán zpracován HZS kraje a při jeho zpracování vychází z krizového plánu kraje. Po projednání krizového plánu ORP v bezpečnostní radě ORP je překládán ke schválení starostovi ORP. Při zpracovávání krizového plánu HZS kraje potřebuje velké množství informací. Ty může vyžadovat od orgánů obcí, organizačních složek státu, orgánů kraje a ORP, právnických osob a podnikajících fyzických osob a dalších nezbytných subjektů.

Náležitosti krizového plánu ORP společně se způsobem zpracování jsou upraveny nařízením vlády č.462/2000 Sb., k provedení krizového zákona. Obsahové vymezení a další podrobnosti jsou pak následně upraveny Metodikou zpracování krizových plánů podle §15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, vydanou Ministerstvem vnitra.

Krizový plán ORP je rozdělen do tří hlavních částí: základní, operativní a pomocné. Základní část obsahuje charakteristiku organizace krizového řízení, přehled možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení a přehled právnických osob a podnikajících fyzických osob, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu. Základní část je navíc v případě krizového plánu ORP doplněna o přehled prvků kritické infrastruktury a evropské kritické infrastruktury

⁴⁸ Metodika zpracování krizových plánů podle § 15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) ve znění pozdějších předpisů

nacházejících se ve správním obvodu ORP. V operativní části nalezneme přehled jednotlivých krizových opatření a způsob zajištění jejich provedení. Dále tato část obsahuje plán nezbytných dodávek, způsob plnění regulačních opatření, rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrozících krizových situací nebo přehled spojení na subjekty, které se podílejí na připravenosti krizových situací a jejich řešení. Na konci operativní části nalezneme přehled plánů zpracovaných podle zvláštních právních předpisů, jenž mohou být využitelné při řešení krizových situací. Typickým příkladem takového plánu může být například povodňový plán. V pomocné části krizového plánu nalezneme přehled právních předpisů využitelných k přípravě na krizové situace a k jejich řešení, zásady manipulace s krizovým plánem, geografické podklady a další dokumenty související s připraveností na krizové situace a s jejich řešením.⁴⁹

3.4 Financování krizového řízení na úrovni obce s rozšířenou působností

Veškerá činnost spojená s krizovým řízením, ať už se jedná o zpracování příslušné dokumentace či zabezpečení sil a prostředků, se odvíjí množství vynaložených finančních prostředků na tuto činnost. Na úrovni ORP je financování krizového řízení primárně řešeno rozpočtem obce. Ačkoli obec s rozšířenou působností vykonává státní správu v přenesené působnosti pro svůj obvod a zároveň samosprávnou činnost, nedisponuje za tímto účelem dvěma rozpočty, ale pouze jedním. Na výkon státní správy v přenesené působnosti dostává z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu příslušnou finanční podporu, která je určena pouze k částečnému pokrytí výdajů spojených s výkonem státní správy. O výši tohoto příspěvku rozhoduje každoročně Ministerstvo vnitra.

Rozpočtování na úrovni ORP se řídí zákonem č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který upravuje pravidla hospodaření s finančními prostředky obce. Podle § 25 krizového zákona by obce ve svých rozpočtech měly vždy na příslušný rok vyčlenit objem finančních prostředků potřebný k zajištění

⁴⁹ § 15 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

přípravy na krizové situace. Dále by také měly vyčlenit tzv. účelovou rezervu finančních prostředků, sloužící k řešení krizových situací a odstraňování jejich následků. Vyčlenění finančních prostředků však bývá v tomto ohledu velmi často opomíjeno.

Další možností financování krizového řízení v ORP jsou fondy zřizované Evropskou unií, tzv. operační programy. Tyto programy poskytují finanční prostředky k zajištění prevence a přípravy na mimořádné události a krizové situace. Podle návrhu Ministerstva pro místní rozvoj bude v programovém období 2021-2027 možné čerpat finance z Evropských strukturálních a investičních fondů v rámci 21 různých projektů, z čehož jeden z nich, konkrétně Integrovaný regionální operační program, nabízí možnost využití financí k prevenci a přípravě na mimořádné události a krizové situace.⁵⁰

Mimo vlastních zdrojů může obec využít finance z darů od jiných subjektů nebo pomocí veřejné sbírky za předpokladu, že jde o odstraňování následků krizové situace. Po vyčerpání těchto možností může obec požádat o finanční pomoc kraj, případně může požádat o uvolnění příslušné částky z účelové rezervy státního rozpočtu.

Účelová rezerva státního rozpočtu na řešení krizových situací a odstraňování jejich následků je navrhována Ministerstvem financí po projednání s Ministerstvem vnitra v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladní správa. Použití této účelové rezervy je určeno k pokrytí nákladů ministerstev a jiných ÚSÚ, krajů a hlavního města Prahy vzniklých v důsledku krizové situace a během vyhlášeného krizového stavu k úhradě přijatých nezbytných opatření při jejich řešení. Způsob použití těchto prostředků se řídí vždy usnesením vlády k návrhu zákona o státním rozpočtu na příslušný rok a přílohou k tomuto usnesení. O poskytnutí těchto finančních prostředků z účelové rezervy může ÚSÚ nebo kraj žádat pouze, pokud vyčerpá finanční prostředky rozpočtované na řešení krizových situací ve svém vlastním rozpočtu. Finanční prostředky jsou v takovém případě přerozděleny z bankovních účtů krajů příslušným ORP. Pokud je však vyhlášen krizový stav,

⁵⁰ Dotace EU – Programy. [online]. Copyright ©2022 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>

jsou krajům a posléze ORP finanční prostředky poskytnuty prostřednictvím rychlé účelové dotace ze státního rozpočtu do výše 10 milionů korun.⁵¹

Pokud dojde k narušení základních funkcí území z důvodu vzniklé mimořádné události a následného vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu, je ORP taktéž oprávněno zažádat o poskytnutí státní pomoci na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území ve smyslu zákona č.12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelnou nebo jinou pohromou a o změně zákona č.363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví). Státní pomoc může být obci poskytnuta, jestliže obec prokáže, že není schopna vlastními prostředky tento majetek obnovit. Tato pomoc může být poskytnuta až do výše nákladů, které jsou nezbytné k vynaložení pro obnovu postiženého majetku nebo na pořízení majetku nového, který bude plnit stejnou základní funkci, jako majetek zničený.⁵²

⁵¹ *Financování bezpečnosti a ochrana ekonomiky: modul - D*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019. s.10. ISBN 978-80-7616-035-4.

⁵² SVOBODA, Ivo, Stanislav ŠIŠULÁK a Josef KRAHULEC. *Činnost bezpečnostního managementu při krizové připravenosti obcí*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2019. s.41-42. ISBN 978-80-8054-835-3.

4 PRAKTICKÉ ŠETŘENÍ VE VYBRANÝCH OBCÍCH S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

V této části diplomové práce bude představen systém krizového řízení ve dvou konkrétních obcích s rozšířenou působností. Informace pro toto šetření byly získány prostřednictvím řízených rozhovorů s pracovníky krizového řízení ve vybraných ORP, společně se studiem příslušné dokumentace zpracované pro tyto ORP. Pro praktické šetření byly vybrány ORP Česká Třebová a ORP Ústí nad Orlicí. Obě tyto ORP se nachází v Pardubickém kraji a shodou okolností jejich správní obvody spolu sousedí. ORP Česká Třebová byla vybrána z důvodu osobního, jelikož ve správním obvodu ORP Česká Třebová bydlím a chtěla jsem vědět, na jaké úrovni je zde krizové řízení zabezpečeno, protože se osobně domnívám, že se zde najde spousta věcí ke zlepšení. K porovnání k němu byla vybrána ORP Ústí nad Orlicí. Tato ORP mi byla doporučena na základě konzultace s tajemníkem bezpečnostní rady Pardubického kraje a vedoucím Odboru krizového řízení Pardubického kraje Ing. Alešem Boňatovským jako velmi dobře zabezpečená ORP. Provázanost těchto ORP spočívá i v tom, že se obě nachází v jednom okresu, tudíž si jsou velmi blízké.

4.1 Obec s rozšířenou působností Česká Třebová

4.1.1 Charakteristika zájmového území

Správní obvod ORP Česká Třebová se nachází ve východní části Pardubického kraje, v okrese Ústí nad Orlicí a sousedí se čtyřmi ORP, kterými jsou ORP Ústí nad Orlicí, Litomyšl, Svitavy a Lanškroun. Všechny tyto ORP jsou rovněž součástí Pardubického kraje. Ve správním obvodu ORP Česká Třebová se nachází pouze čtyři obce – Přívrat, Rybník, Semanín a Třebovice a následně samotné město Česká Třebová, které je zároveň obcí s pověřeným obecním úřadem. Jedná se o ORP, která je svou rozlohou nejmenší v kraji, jelikož její rozloha činí pouze 70,7 km². Na tomto území žije 17 853 obyvatel (k 1.1.2021). Hustota zalidnění je zde však po Pardubicích druhá nejvyšší – 224 osob/km². Počty obyvatel a rozloha jednotlivých obcí, které se nachází ve správním obvodu

ORP Česká Třebová jsou zobrazeny v tabulce č.2. Mapa správního obvodu je uvedena v příloze.

Tabulka 2 Základní údaje o obcích v SO ORP Česká Třebová

Území	Celková výměra v hektarech	Počet obyvatel (k 1.1.2021)
Česká Třebová	4 101	15 267
Přívrat	730	338
Rybník	1 113	830
Semanín	880	624
Třebovice	1 146	794

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z ČSÚ: Správní obvody obcí s rozšířenou působností (k 1.1.2021)

Území správního obvodu je tvořeno převážně lesní plochou, která zabírá přibližně 46 % území. Ve správním obvodu pak převažuje nad zastavěným územím zemědělská půda, která tvoří přes 41 % jeho území. Co se týče vodních ploch, ty jsou na území správního obvodu velmi málo zastoupeny. Celkový poměr půdního fondu je zobrazen v tabulce č.3.

Tabulka 3 Struktura půdního fondu ve SO ORP Česká Třebová

Území ORP Česká Třebová	Výměra v hektarech	Podíl v %
Zemědělská půda	3 279	41,1
Lesní pozemky	3 635	45,6
Zastavěné a ostatní plochy	1 007	12,6
Vodní plochy	49	0,6
Celkem (k 31.12.2020)	7 970	100

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z ČSÚ: Územně analytické podklady SO ORP

4.1.2 Přehled možných zdrojů rizik

Ve správním obvodu ORP Česká Třebová nalezneme řadu rizik, které by mohly vyústit v mimořádnou událost, případně až krizovou situaci. S výjimkou nouzového stavu, vyhlášeného pro celé území v souvislosti s pandemií Covid-19, nebyl zatím na území ORP Česká Třebová vyhlášen žádný krizový stav.

Z výpisu havarijního plánu Pardubického kraje je patrné, že největší riziko pro SO ORP Česká Třebová představují povodně. Ačkoli se na území správního obvodu nevyskytují žádné velké řeky, téměř každoročně zde dochází k povodním z důvodu vylití říčky Třebovky, která je nejvýznamnějším vodním tokem na území správního obvodu. Přestože za běžného stavu neprotéká korytem Třebovky velké množství vody, při tání sněhu nebo při dlouhotrvajících srážkách hladina Třebovky rychle stoupá. Další drobné toky na území, jako například potok Hluboček, Řetovka, Křivolický potok či Skuhrovský potok, nepředstavují pro správní obvod téměř žádné ohrožení. Významné pro bezpečnost správního obvodu je i vodní dílo Hvězda, nacházející se na hranici správního obvodu ORP Česká Třebová se správním obvodem ORP Svitavy. V případě technické havárie na něm či z důvodu dlouhodobých vydatných srážek by mohlo dojít k jeho protržení, což by způsobilo zvláštní povodeň, která by svým rozsahem zasáhla téměř celé území správního obvodu. Ohrožení pro SO ORP Česká Třebová představují i další živelní pohromy velkého rozsahu, jako například extrémní vítr, sněhové kalamity či požáry.

Další významné riziko podle Výpisu z havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová představuje Zimní stadion Česká Třebová, kde by mohlo dojít k úniku amoniaku, který silně dráždí a při velké koncentraci leptá dýchací cesty.

Česká Třebová je i významným železničním uzlem, kde každý den projede velké množství vlaků osobní i nákladní přepravy. Nachází se zde i seřadovací nádraží. Z toho důvodu je zde rizikem únik nebezpečných látek při přepravě, zapříčiněný technologickou havárií v těchto místech. Obdobně tomu je i u tří čerpacích stanic, nacházejících se na území správního obvodu, kde v důsledku technologické havárie může dojít k požáru či explozi.

4.2 Obec s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí

4.2.1 Charakteristika zájmového území

Správní obvod ORP Ústí nad Orlicí se nachází v Pardubickém kraji, ve středu okresu Ústí nad Orlicí a sousedí se správními obvody obcí s rozšířenou působností Žamberk, Lanškroun, Česká Třebová, Litomyšl a Vysoké Mýto. Všechny tyto správní obvody se nachází v Pardubickém kraji, s výjimkou ORP Rychnov nad Kněžnou, která spadá do Královehradeckého kraje. Ve správním obvodu ORP Ústí nad Orlicí se nachází celkem 16 obcí: Brandýs nad Orlicí, České Libchavy, Dlouhá Třebová, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sopotnice, Sudislav nad Orlicí, Velká Skrovnice, Voděrady a Ústí nad Orlicí, které je obdobně, jako dříve zmíněná Česká Třebová, obcí s pověřeným obecním úřadem. SO ORP Ústí nad Orlicí je svou rozlohou 190,5 km² třetí nejmenší správní obvod ORP v kraji, avšak oproti správnímu obvodu ORP Česká Třebová je jeho rozloha téměř trojnásobná. Na tomto území žije celkem 26 511 obyvatel (k 1.1.2021). Hustota osídlení zde činí 139,2 obyvatel/km² a jedná se tak o třetí největší hustotu osídlení v kraji.

Základní údaje o obcích ve správním obvodu ORP Ústí nad Orlicí jsou zobrazeny v tabulce 4.

Tabulka 4 Základní údaje o obcích v SO ORP Ústí nad Orlicí

Území	Celková výměra v hektarech	Počet obyvatel (k 1.1.2021)
Brandýs nad Orlicí	433	1 316
České Libchavy	872	647
Dlouhá Třebová	1 044	1 326
Dolní Dobrouč	3 072	2 604
Hnátnice	1 130	825
Hrádek	99	109
Jehnědí	574	338

Libchavy	2 211	1 771
Orlické Podhůří	1 353	689
Řetová	849	707
Řetůvka	423	286
Sopotnice	1 357	912
Sudislav nad Orlicí	643	139
Velká Skrovnice	575	297
Voděradý	780	336
Ústí nad Orlicí	3 637	14 209

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z ČSÚ: Správní obvody obcí s rozšířenou působností (k 1.1.2021)

Území SO ORP Ústí nad Orlicí se nachází na úpatí Orlických hor a je tvořeno z největší části zemědělskou půdou, která zabírá více než polovinu území správního obvodu. Zbytek je tvořen lesními pozemky, které zabírají 33 % území a zastavěné a ostatní plochy jsou zastoupeny pouhými 8,2 %. Celkový poměr půdního fondu ve SO ORP Ústí nad Orlicí je zobrazen v tabulce 5.

Tabulka 5 Struktura půdního fondu ve SO ORP Ústí nad Orlicí

Území ORP Ústí nad Orlicí	Výměra v hektarech	Podíl v %
Zemědělská půda	11 009	57,8
Lesní pozemky	6 320	33,2
Zastavěné a ostatní plochy	1 569	8,2
Vodní plochy	153	0,8
Celkem (k 31.12.2020)	19 051	100

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z ČSÚ: Územně analytické podklady SO ORP (k 1.1.2021)

4.2.2 Přehled možných zdrojů rizik

Obdobně, jako je tomu u správního obvodu ORP Česká Třebová, tak i pro správní obvod ORP Ústí nad Orlicí jsou největším zdrojem ohrožení povodně. I z řízeného rozhovoru s pracovníkem krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí jasně vyplynulo, že na území správního obvodu nebývá řešeno mnoho jiných mimořádných událostí než právě povodně. Zdrojem těchto povodní jsou řeky Třebovka, Tichá Orlice a Divoká Orlice. Další živelní pohromy, které mohou ohrozit správní obvod, jsou obdobné, jako u ORP Česká Třebová. Podle pracovníka krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí poslední dobou správní obvodu ORP ohrožují také silné poryvy větru.

Další zdroj ohrožení představuje podle Výpisu z havarijního plánu kraje pro ORP Ústí nad Orlicí společnost Contripro Pharma a.s. nacházející se v jedné z vesnic ve správním obvodu. Tato firma pracuje s Izopropylalkoholem, který při úniku ve velkých dávkách tlumí centrální nervový systém a kardiovaskulární systém. Izopropylalkohol je zároveň výbušný.

V Ústí nad Orlicí se také nachází aquapark, který představuje riziko v podobě úniku chlóru a dále tři čerpací stanice, kde z důvodu úniku nebezpečných látek může dojít k výbuchu. Městem současně vede silnice I. třídy, kde může dojít k úniku nebezpečné látky při přepravě, stejně jako na železnici, která prochází částí správního obvodu.

Souhrnný přehled vzniku možných mimořádných událostí je uveden v tabulce 6. Vzhledem ke skutečnosti, že je tento výčet možných mimořádných událostí naprosto totožný jako u ORP Česká Třebová, rozhodla jsem se jej v práci uvést pouze jednou. U některých MU zde uvedených lze vzhledem k možným dopadům předpokládat vyhlášení krizového stavu (KS). Na území ORP Ústí nad Orlicí však dosud žádný krizový stav vyhlášen nebyl, opomineme-li nouzový stav z důvodu pandemie Covid-19.

Tabulka 6 Souhrnný přehled vzniku možných mimořádných událostí

Přírozená povodeň	MU/KS
Přívalová povodeň	MU/KS
Vydatné srážky	MU
Extrémní vítr	MU
Epizootie – hromadné nákazy zvířat	MU/KS
Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení	MU
Sněhová kalamita	MU
Náledí a ledovka	MU
Námraza	MU
Svahová nestabilita	MU
Požár v přírodě	MU
Únik nebezpečné chemické látky při přepravě	MU
Požár v zástavbě a v průmyslu	MU
Výbuch v zástavbě a v průmyslu	MU
Závažná nehoda v silniční dopravě	MU
Závažná nehoda v drážní dopravě	MU

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z Výpisu havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová a ORP Ústí nad Orlicí

4.3 Oblasti šetření

Šetření v obou ORP bylo podrobena celkem pět oblastí. Byly jimi personální oblast, finanční oblast, oblast vzdělávání, oblast přípravy na řešení mimořádných událostí a krizových situací a oblast opatření k ochraně obyvatelstva, ke kterým se mi vyjádřili pracovníci úseku krizového řízení v těchto ORP. V závěru jsem od nich zjišťovala i zvládnutí situace okolo pandemie Covid-19.

4.3.1 Personální zabezpečení krizového řízení

V této oblasti bylo prověřováno zabezpečení pracoviště krizového řízení obecního úřadu ORP. Následně bylo porovnáno i složení bezpečnostních rad a krizových štábů těchto ORP, jelikož každé ORP mělo tuto problematiku pojatou jinak.

4.3.1.1 ORP Česká Třebová

Připravenost ORP Česká Třebová na řešení krizových situací zajišťuje starostka města Česká Třebová. Ta řídí a kontroluje činnosti spojené s krizovým řízením a činnosti vedoucí ke zmírnění jejich následků. Městský úřad se na připravenosti správního obvodu ORP Česká Třebová podílí. Ten za účelem plnění ustanovení krizového zákona zřídil Oddělení vnitřní správy, organizačně podřazené pod kancelář tajemníka. Krizovým řízením se zde zabývá Ing. Jiří Mareš, vedoucí oddělení vnitřní správy, který má však mimo to na starost i požární ochranu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a je rovněž i pověřencem pro ochranu osobních údajů. Problematika krizového řízení byla na základě výpovědi Ing. Mareše řešena v České Třebové již před rokem 2011, kdy vešla v platnost novela krizového zákona, nařizující zřízení pracovišť krizového řízení na úrovni ORP. Česká Třebová se podle něj zabývala krizovým řízením již po roce 2003, kdy došlo ke reorganizaci veřejné správy, avšak tato agenda spadala pod Odbor životního prostředí, z důvodu řešení především povodní.

Starostka ORP si pro přípravu na krizové situace zřizuje Bezpečnostní radu ORP Česká Třebová, jako svůj poradní orgán. Bezpečnostní rada ORP Česká Třebová čítá osm členů. V čele bezpečnostní rady ORP stojí starostka města, jakožto předsedkyně bezpečnostní rady. Dalšími členy jsou:

- místostarosta města, který je zároveň i místopředsedou BRORP,
- pracovník krizového řízení, který je zároveň tajemníkem BRORP,
- tajemnice Městského úřadu Česká Třebová,
- vedoucí Územního Odboru Policie ČR Ústí nad Orlicí,
- vedoucí pracoviště IZS a služeb Územního Odboru HZS,
- velitel Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Česká Třebová,
- velitel městské policie.

Schůze bezpečnostní rady ORP Česká Třebová se konají celkem dvakrát ročně a z rozhovoru s panem Ing. Marešem jasně vyplynulo, že jsou tyto schůze vždy téměř stejně, neprojednávají se tam žádné nové věci a jde podle něj spíš o formální záležitost.

Za účelem řešení krizových situací je svoláván Krizový štáb ORP Česká Třebová jakožto pracovní orgán starostky ORP. KŠ ORP Česká Třebová se skládá z členů bezpečnostní rady ORP a ze členů stálé pracovní skupiny. Členové stálé pracovní jsou:

- tajemník krizového štábu,
- vedoucí stálé pracovní skupiny,
- vedoucí odborných skupin,
- zaměstnanci ORP zařazení do obecního úřadu ORP,
- zástupci základních složek IZS,
- externí odborníci, specialisté právnických a fyzických podnikajících osob a další fyzické osoby, přizvané předsedou krizového štábu na základě skutečné potřeby a s ohledem na druh řešené mimořádné události a krizové situace.

Složení krizového štábu ORP Česká Třebová bylo aktualizováno v roce 2020, aby odpovídalo sktruktuře městského úřadu. Z toho důvodu nalezneme ve stálé pracovní skupině krizového štábu odborné skupiny, tvořené všemi organizačními jednotkami Městského úřadu Česká Třebová, jakožto útvary, odbory i oddělení tak, jak jsou definovány Organizačním řádem Městského úřadu Česká Třebová v době svolání krizového štábu. Vedoucími a zástupci těchto odborných skupin jsou příslušní vedoucí organizačních jednotek. Z těchto skupin jsou následně vybrány pouze ty, které jsou potřebné k řešení konkrétní mimořádné události nebo krizové situace.

Dále jsou členy stálé pracovní skupiny zástupci základních složek IZS. Těmi jsou ředitel Územního Odboru HZS Ústí nad Orlicí, vedoucí Územního Odboru PČR Ústí nad Orlicí, vedoucí Obvodního Oddělení PČR Česká Třebová, vedoucí lékař Územního Odboru Ústí nad Orlicí Zdravotnické záchranné služby Pardubického kraje a zástupce Jednotky požární ochrany Hasičského záchranného sboru Správy železnic.

Podle charakteru krizové situace jsou členy stálé pracovní skupiny krizového štábu ORP i externí odborníci a specialisté. Příkladem je zástupce Povodí Labe s. p., vrchní přednosta Železniční stanice Česká Třebová či zástupci ČEZ distribuce, a. s., Lesní správy Lanškroun nebo Vodárenské společnosti s. r. o.

4.3.1.2 ORP Ústí nad Orlicí

Na základě ustanovení krizového zákona v ORP Ústí nad Orlicí zajišťuje připravenost správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí na řešení krizových situací a kontroluje činnosti k řešení krizových situací starosta ORP. Městský úřad Ústí nad Orlicí se na této připravenosti podílí a za tímto účelem zřizuje své pracoviště krizového řízení. V ORP Ústí nad Orlicí bylo pracoviště krizového řízení zřízeno obdobně jako v ORP Česká Třebová, tedy po reorganizaci veřejné správy v roce 2003, kdy zrušené okresní úřady nahradily obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Útvar zabývající se krizovým řízením zde vede už patnáct let Ing. Josef Nykodým, který má dlouholetou praxi v oblasti krizového řízení. Jeho Útvar krizového řízení Městského úřadu Ústí nad Orlicí spadá organizačně přímo pod starostu města. Ing. Nykodým zabezpečuje v rámci ORP hlavně problematiku krizového řízení a mimo to pečuje o jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Ústí nad Orlicí. Z rozhovoru s ním bylo patrné, že svou práci vykonává velmi svědomitě a neustále se snaží zlepšovat stav bezpečnosti ve správním obvodu ORP.

Starosta ORP Ústí nad Orlicí jako svůj poradní orgán k řešení krizových situací zřizuje Bezpečnostní radu ORP Ústí nad Orlicí. Ta je složena z devíti členů. V čele stojí předseda bezpečnostní rady, kterým je starosta města Ústí nad Orlicí. Ostatními členy jsou:

- místostarosta města, který je rovněž místopředsedou BRORP,
- tajemnice Městského úřadu Ústí nad Orlicí,
- pracovník krizového řízení městského úřadu, který je současně tajemníkem BRORP,
- příslušník PČR určený ředitelem Krajského ředitelství PČR,
- příslušník HZS ČR určený ředitelem HZS Pardubického kraje,
- vedoucí Územního Odboru Zdravotnické záchranné služby Pardubického kraje,
- vedoucí Odboru životního prostředí, který je zároveň tajemníkem povodňové komise,
- velitel Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce Ústí nad Orlicí.

Podle slov Ing. Nykodýma se osvědčilo přidat do bezpečnostní rady ORP tajemníka povodňové komise, jelikož tímto krokem nemusí povodňová komise zasedat samostatně a na každém zasedání bezpečnostní rady ORP je tak projednáván zároveň stav povodňového plánu ORP, způsoby provedení povodňových prohlídek a další věci související s povodňovou problematikou.

Povinností starosty ORP je také zřídit pracovní orgán pro řešení krizových situací ve svém správním obvodu. Tím je v podmínkách ORP Ústí nad Orlicí krizový štáb obce s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí. Členy tohoto štábu jsou členové bezpečnostní rady ORP a členové stálé pracovní skupiny. Stálá pracovní skupina byla Ing. Nykodým upravena do šesti dalších menších skupin. První skupinou je skupina tajemníka krizového štábu, který je zároveň vedoucí této skupiny. Členy skupiny jsou tajemnice Městského úřadu Ústí nad Orlicí, vedoucí Finančního odboru, vedoucího Odboru živnostenského a právního a pracovník Odboru informačních technologií. Tato skupina má na starost především celkovou dokumentaci a monitoring krizové situace. Současně také poskytuje pomoc a součinnost ostatním skupinám. Dalších pět pracovních skupin je rozděleno podle hesla STANO, na tyto pracovní skupiny:

- „S“ – Pracovní skupina Spojení a komunikace KŠ
- „T“ – Pracovní skupina Týlového zabezpečení KŠ
- „A“ – Pracovní skupina Analýzy a plánování KŠ
- „N“ – Pracovní skupina Nasazení sil a prostředků KŠ
- „O“ – Pracovní skupina Ochrany obyvatelstva KŠ

Do čela těchto skupin jsou stanoveni dva pracovníci, aby se v případě svolání krizového štábu mohli tyto dva vždy po dvanáctihodinových směnách střídat. Kompletní přehled pracovních skupin, včetně jejich vedoucích, je zobrazen v příloze.

Mimo všechny tyto výše zmíněné skupiny jsou ve stálé pracovní skupině krizového štábu ORP zastoupeni i zástupci složek IZS. Podle druhu řešené krizové situace mohou být povoláni i externí zaměstnanci a specialisté.

Jako velkou výhodu a jedinečnost Ing. Nykodým vyzdvihl dron, kterého IT pracovník v pracovní skupině tajemníka krizového štábu používá pro řešení krizových situací. Díky němu má krizový štáb kdykoli možnost monitorovat situace přímo na místě a přenášet je do zasedací místnosti krizového štábu. Tato

vychytávka byla kladně hodnocena i samotným hejtmanem kraje, který by podle slov Ing. Nykodýma tento způsob rád zavedl u všech ORP v Pardubickém kraji.

4.3.1.3 Porovnání

Z počátku byla přestavena jednotlivá pracoviště krizového řízení, zřízena obecními úřady v obou ORP. Zde lze spatřovat pouze rozdíly co se týče agendy, kterou jednotliví pracovníci zastávají. Zatímco Ing. Mareš z ORP Česká Třebová zajišťuje mimo krizové řízení i agendu BOZP, požární ochranu a je i pověřencem pro ochranu osobních údajů, Ing. Nykodým z ORP Ústí nad Orlicí věnuje svou činnost pouze krizovému řízení a jednotkám sboru dobrovolných hasičů obce Ústí nad Orlicí. Dalším drobným rozdílem je organizační členění pracovišť. Zatímco v ORP Česká Třebová jde o Oddělení vnitřní správy, zajišťující i další agendu a spadající pod kancelář tajemníka, v ORP Ústí nad Orlicí jde čistě o Úvar krizového řízení, spadající přímo pod starostu. Podstatnější rozdíly můžeme však vidět ve složení bezpečnostních rad a krizových štábů těchto ORP. Porovnání jednotlivých bezpečnostních rad vybraných ORP lze vidět v tabulce č.7.

Tabulka 7 Složení bezpečnostních rad vybraných ORP

BR ORP Česká Třebová	BR ORP Ústí nad Orlicí
Starostka města	Starosta města
Místostarosta města	Místostarosta města
Tajemnice městského úřadu	Tajemnice městského úřadu
Pracovník krizového řízení MěÚ	Pracovník krizového řízení MěÚ
Vedoucí ÚO Policie ČR	Příslušník PČR určený ředitelem Krajského ředitelství PČR
Vedoucí pracoviště IZS a služeb ÚO HZS	Příslušník HZS ČR určený ředitelem HZS Pardubického kraje
Velitel JSDHO Česká Třebová	Velitel JSDHO Ústí nad Orlicí
Velitel městské policie	Vedoucí ÚO ZZS PK
	Vedoucí Odboru životního prostředí

Zdroj: vlastní zpracování

V obou případech můžeme vidět, že členy bezpečnostních rad jsou členové stanovení nařízením vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Kromě těchto si v obou ORP přidali do bezpečnostních rad velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Rozdíl můžeme vidět v tom, že zatímco ORP Česká Třebová má navíc jako člena bezpečnostní rady velitele městské policie, ORP Ústí nad Orlicí má navíc vedoucího územního odboru ZZS a vedoucího Odboru životního prostředí, který je zároveň tajemníkem povodňové komise.

Největší rozdíly jsou však patrné ve složení stálých pracovních skupin krizových štábů těchto ORP. ORP Česká Třebová má ve své stálé pracovní skupině krizového štábu odborné skupiny tvořené všemi organizačními jednotkami uvedenými v organizačním řádu městského úřadu. Vedoucími těchto skupin jsou pak vedoucí daných odborů, oddělení a útvarů. Podle povahy řešené mimořádné události nebo krizové situace jsou následně využity pouze ty skupiny, jejichž účast je nebytná ke zvládnutí dané mimořádné události nebo krizové situace. Daleko propracovanější přístup oceňuji u druhé zkoumané ORP, kde jsou členové stálé pracovní skupiny rozděleni do dalších šesti menších podskupin a každá z nich zabezpečuje určitou oblast řešení krizové situace. Tyto skupiny jsou tvořeny vybranými pracovníky městského úřadu v rámci vybraných odborů, oddělení a útvarů. Vzhledem k tomu, že na území ORP Ústí nad Orlicí ani ORP Česká Třebová nebyl doposud vyhlášen krizový stav, s výjimkou nouzového stavu v souvislosti s pandemií Covid-19, nebyly tak krizové štáby těchto ORP aktivovány mnohokrát.

4.3.2 Finanční zabezpečení

V rámci finanční oblasti bylo zkoumáno, kolik finančních prostředků dané ORP vynakládají na přípravu na mimořádné události a krizové situace a kolik na řešení krizových situací. Zkoumáno bylo také, zda dané ORP využívají možnost čerpání dotací z evropských fondů.

4.3.2.1 ORP Česká Třebová

Rozpočet města Česká Třebová byl na rok 2022 schválen ve výši 472 970 000 Kč. Z toho je na krizové řízení a ochranu obyvatelstva vyčleněno celkem 245 000 Kč. V loňském roce byla tato částka nepatrně vyšší, jednalo se o 260 000 Kč. Bohužel se však nevyčerpala, z toho důvodu byla na další rok lehce snížena. Z rozpočtu byla rovněž vyčleněna i rezerva na krizová opatření ve výši 200 000 Kč. Stejná částka byla vyčleněna jako rezerva na krizová opatření i v roce 2021. Přestože nebyla tato částka v předchozích letech využita, město se rozhodlo její výši žádným způsobem neupravovat.

V rozhovoru s pracovníkem krizového řízení jsme se zaměřili i na čerpání dotací z evropských fondů. V této oblasti mi bylo sděleno, že ORP Česká Třebová využilo čerpání dotací pouze na modernizaci jednotného systému varování a vyrozumění, jinak se do těchto aktivit spíše nezapojuje, co se krizového řízení týče.

4.3.2.2 ORP Ústí nad Orlicí

Rozpočet města Ústí nad Orlicí byl pro rok 2022 schválen v celkové výši 477 726 902 Kč. Z této částky bylo na ochranu obyvatelstva a krizové řízení vyčleněno celkem 225 000 Kč. Tato částka je nižší, než tomu bylo předešlý rok, kdy bylo na ochranu obyvatelstva a krizové řízení vyčleněno celkem 297 000 Kč. V případě řešení krizových situací vyčlenilo město Ústí nad Orlicí rezervu na krizová opatření ve výši 230 000 Kč. I tato částka je nižší oproti roku 2022, kdy bylo na krizová opatření městem vyčleněno 250 000 Kč. Tento postup byl odůvodněn pracovníkem krizového řízení tak, že ani jedna z těchto částek nebyla nikdy plně vyčerpána, proto mají obě spíše klesající tendenci.

Město Ústí nad Orlicí se snaží využívat možnosti čerpat dotace z evropských fondů. Pracovníkem krizového řízení mi bylo potvrzeno, že za dobu jeho působení na Útvaru krizového řízení Městského úřadu Ústí nad Orlicí byly čerpány dotace v celkové výši přes 10 milionů Kč. Největší část těchto finančních prostředků byla využita na modernizaci jednotného systému varování a vyrozumění a následně na nákup modernějšího vybavení pro jednotky sboru dobrovolných hasičů, aby byli lépe připraveni na zvládání mimořádných událostí a krizových situací.

4.3.2.3 Porovnání

V obou vybraných ORP bylo zkoumáno vynakládání finančních prostředků na přípravu a na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Výše jejich částek jsou zobrazeny v tabulce 7.

Tabulka 8 Finanční zabezpečení krizového řízení ve vybraných ORP

	ORP Česká Třebová	ORP Ústí nad Orlicí
Krizové řízení, ochrana obyvatelstva	245 000 Kč	225 000 Kč
Rezerva na krizová opatření	200 000 Kč	230 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky můžeme vidět, že částky vyčleněné oběma ORP ve svých rozpočtech se od sebe výrazným způsobem neliší. Obě zkoumané ORP mají podobnou velikost a také téměř stejnou zkušenost s mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Na jejich území dosud nebyly vyhlášeny žádné krizové stavy, pokud opomineme nouzový stav za trvání pandemie. Proto jsou částky každoročně téměř neměnné, jelikož dosud nikdy nebyly plně vyčerpány a zároveň nikdy nenastal důvod k jejich navýšení. Oběma pracovníky krizového řízení mi navíc byla potvrzena další varianta využití financí v situaci, kdy by došlo k vyčerpání těchto částek. V takovém případě by obě ORP mohly čerpat finanční prostředky z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, kterou disponují oba rozpočty.

Rozdíl mezi těmito ORP v oblasti financí lze však spatřovat ve využívání možnosti čerpání dotací z evropských fondů, kdy ORP Ústí nad Orlicí této možnosti využívá daleko více než ORP Česká Třebová.

4.3.3 Vzdělávání v oblasti krizového řízení

Vzdělávání v oblasti krizového řízení jak pracovníků veřejné správy, tak široké veřejnosti bylo třetí oblastí, která byla u obou ORP zkoumána.

4.3.3.1 ORP Česká Třebová

Vzdělávání a odborná způsobilost starostů a pracovníků krizového řízení je důležitý aspekt, aby byl správní obvod ORP připraven na mimořádné události a krizové situace. V této souvislosti se nejvíce angažuje HZS Pardubického kraje. Ten si vždy na začátku volebního období připravuje po jednotlivých územních odborech školení starostů obcí ve správních obvodech ORP, kde jsou starostové seznámeni se základy krizového řízení. Pro ORP Česká Třebová toto školení připravuje Územní Odbor HZS v Ústí nad Orlicí. Současně se tohoto školení účastní i starostové obcí z ORP Ústí nad Orlicí a ORP Lanškroun. Pro starosty ORP pak připravuje školení Pardubický kraj, jenž pokaždé na začátku volebního období sezve všechny starosty ORP v kraji na školení organizované Odborem krizového řízení krajského úřadu.

Nelze opomenout také školení pracovníků krizového řízení obou ORP, která se konají vždy z iniciativy krajského Odboru krizového řízení. Díky těmto příležitostem se oba dotazovaní pracovníci krizového řízení účastnili řady školení a metodických seminářů organizovaných krajem. Jako příklad lze uvést poslední školení, konané koncem dubna loňského roku, zaměřené na vyžadování věcných prostředků v informačním systému KRIZKOM.

Mimo vzdělávání starostů a pracovníků krizového řízení je důležité i povědomí veřejnosti o problematice krizového řízení a ochrany obyvatelstva. Za tímto účelem ORP Česká Třebová zveřejňuje na webových stránkách města Příručku k ochraně obyvatelstva, dokument *Seznámení fyzických a právnických osob ve městě Česká Třebová s charakterem možného ohrožení, připravenými krizovými opatřeními a způsobem jejich provedení* a jiné odkazy, související s krizovým řízením a ochranou obyvatelstva. Při dotazování pracovníka krizového řízení v tomto ORP na skutečnost, zda probíhají besedy či jiné formy vzdělávání obyvatel o této problematice, mi bylo sděleno, že se ve správním obvodu nic podobného nekoná z důvodu nízkého zájmu obyvatel. Jediné aktivity, probíhající za tímto účelem, se konají z iniciativy HZS Pardubického kraje, který organizuje například dny otevřených dveří či besedy se studenty škol, zaměřené na ochranu obyvatelstva za mimořádných událostí.

4.3.3.2 ORP Ústí nad Orlicí

Vzdělávání starostů obcí ve správním obvodu ORP Ústí nad Orlicí i starostů ORP probíhá v rámci ORP Ústí nad Orlicí naprosto totožným způsobem, jako tomu je u ORP Česká Třebová, tedy školeními starostů obcí územními odbory HZS a školením starostů ORP, organizovaným krajským úřadem. Pro starosty obcí je navíc na webových stránkách Městského úřadu Ústí nad Orlicí k dispozici Příručka pro školení starostů, která také obsahuje základní informace v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva.

Na rozdíl od ORP Česká Třebová se však ORP Ústí nad Orlicí daleko více snaží o šíření informovanosti o problematice krizového řízení a ochrany obyvatelstva mezi širokou veřejností. Důkazem toho jsou například materiály poskytované veřejnosti na webových stránkách městského úřadu, zaměřené na ochranu před povodněmi, chování obyvatel v případě havárie s únikem nebezpečné látky nebo různé akce, konající se v součinnosti s HZS Pardubického kraje. Jako příklad lze uvést školní projektový den nazvaný Ochrana člověka při mimořádných událostech, zaměřený na činnost složek IZS, který se konal v prostorách Gymnázia Ústí nad Orlicí nebo Dětský den s IZS.

Město zároveň každoročně zpracovává *Plán preventivně výchovné činnosti města Ústí nad Orlicí na úseku požární ochrany* pro daný rok. V tomto dokumentu je uvedena veškerá preventivně výchovná, propagační a ediční činnost na úseku požární ochrany, kterou organizuje město Ústí nad Orlicí společně s HZS Pardubického kraje, občanskými sdruženími, veřejně prospěšnými organizacemi a jinými orgány a organizacemi působícími na úseku požární ochrany. Tato preventivně výchovná činnost je zaměřena především na prověrku připravenosti a akceschopnosti jednotek, materiálně technické zabezpečení a lékařskou péči členů jednotek a dále na ukázkou techniky, technických prostředků, činností hasičů, provádění přednášek a ukázek na školách, provádění seminářů pro fyzické osoby, pro odbornou veřejnost, vydávání propagačních materiálů a využívání médií.⁵³ V dokumentu lze nalézt jednotlivé akce v rámci těchto činností jako například Den

⁵³ *Plán preventivně výchovné činnosti města Ústí nad Orlicí na úseku požární ochrany v roce 2022.* [online]. Město Ústí nad Orlicí. 2022. [cit.23.2.2022]. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/urad/krizove-rizeni>

otevřených dveří a ukázka techniky nebo Hasičské odpoledne s dětmi. Ke každé této akci je zde přiřazen kalendářní plán, kdy bude daná akce pořádána.

4.3.3.3 Porovnání

Co se týká vzdělávání starostů obcí a ORP, zde nenajdeme téměř žádný rozdíl v porovnání dvou zkoumaných ORP, jelikož jejich vzdělávání probíhá naprosto totožným způsobem. Co se však liší, je přístup těchto ORP ke vzdělávání a poskytování informovanosti o krizovém řízení a ochraně obyvatelstva veřejnosti. V tomto ohledu je o dost aktivnější ORP Ústí nad Orlicí, která ve spolupráci s HZS pořádá řadu akcí a činností, zaměřené na různé oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva. Jako výhodu lze vyzdvihnout Plán preventivně výchovné činnosti na úseku požární ochrany, který je vždy schvalován pro daný kalendářní rok a jsou v něm již dopředu naplánované aktivity za tímto účelem. Obě ORP rovněž poskytují na své webové stránky příručky a jiné metodické materiály pro občany, jak se chovat při daných mimořádných událostech, což již v dnešní době lze považovat za absolutní nezbytnost.

4.3.4 Oblast přípravy na mimořádné události a krizové situace

Čtvrtou zkoumanou oblastí byla oblast přípravy na mimořádné události a krizové situace. V tomto ohledu byla pozornost směřována především na zpracovávanou dokumentaci za účelem přípravy na mimořádné události a krizové situace a také na spolupráci mezi ORP a obcemi ve správním obvodu při přípravě na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

4.3.4.1 ORP Česká Třebová

Ve správním obvodu ORP Česká Třebová jsou nejčastější mimořádnou událostí především povodně. Z toho důvodu jsem se ze začátku zaměřila na to, zda ORP Česká Třebová zpracovává příslušnou povodňovou dokumentaci. Pracovištěm krizového řízení mi bylo potvrzeno, že ORP zpracovává Povodňový plán jako pro své území, tak zároveň pro území celého svého správního obvodu. Navíc je pro správní obvod ORP Česká Třebová zpracováván Hasičským záchranným sborem Pardubického kraje také Plán ochrany území pod vodním

dílem Hvězda před zvláštní povodní, z důvodu výskytu důležitého vodního díla ve správním obvodu.

Dalším významným dokumentem, zpracovávaný pro tento správní obvod ORP je Výpis z havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová. Ten obsahuje mimo jiné analýzu mimořádných událostí, které se mohou na území správního obvodu vyskytnout a které mají být řešeny právě tímto dokumentem. V případě vzniku mimořádné události, vytipované ve Výpisu z havarijního plánu kraje, bude daná mimořádná událost podle svého charakteru řešena typovými kartami a typovými činnostmi složek IZS při společném zásahu nebo havarijními kartami objektů, které jsou součástí tohoto dokumentu.

Pro řešení krizových situací ve správním obvodu ORP Česká Třebová je zpracováván Krizový plán ORP Česká Třebová, obsahující souhrn opatření k provádění záchranných a likvidačních prací a odstranění následků způsobených krizovými situacemi, které jsou v rámci tohoto krizového plánu pro správní obvod vytipovány.

Posledním plánem, který je pro ORP Česká Třebová zpracováván, je Dílčí plán obrany, popisující činnosti ORP Česká Třebová při řešení krizových situacích za stavu ohrožení státu či válečného stavu.

ORP Česká Třebová za účelem připravenosti svého správního obvodu na mimořádné události a krizové situace kontroluje také připravenost obcí ve svém správním obvodu. Za tímto účelem se konají kontroly na obecních úřadech těchto obcí, vždy minimálně jednou za volební období, kdy danou obec navštíví pracovník krizového řízení obecního úřadu ORP společně se zástupcem HZS Pardubického kraje. Jejich úkolem je zkontrolovat dokumentaci zpracovávanou obcemi, kterou je z hlavní části povodňový plán obce. Dále také kontrolují, zda obce vyčleňují ve svých rozpočtech finanční částky pro řešení mimořádných událostí a krizových situací.

4.3.4.2 ORP Ústí nad Orlicí

ORP Ústí nad Orlicí je obdobně, jako ORP Česká Třebová, nejvíce ohrožováno povodněmi. Proto je pro zajištění bezpečnosti v jejím správním obvodu důležitý povodňový plán, který zpracovává jak pro své území, tak i pro území celého správního obvodu. Oproti ORP Česká Třebová se na území SO

ORP Ústí nad Orlicí nenachází žádné významné vodní dílo, a proto není zapotřebí zpracování Plánu ochrany území pod vodním dílem.

Pro řešení mimořádných událostí je Hasičským záchranným sborem Pardubického kraje také zpracováván Výpis z havarijního plánu kraje pro ORP Ústí nad Orlicí, který obsahuje stejné náležitosti, jako v případě Výpisu z havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová. Nalezneme v něm vytipované mimořádné události, ke kterým může ve správním obvodu dojít. Ty jsou v porovnání s ORP Česká Třebová naprosto totožné. K těmto mimořádným událostem jsou obdobně zpracované i havarijní a typové karty.

ORP Ústí nad Orlicí rovněž plní dikci zákona o krizovém řízení a zpracovává pro své území Krizový plán ORP, jakožto základní dokument pro provádění záchranných a likvidačních prací a odstraňování následků při řešení krizových situací ve správním obvodu. Nelze opomenout ani Dílčí plán obrany, zpracováváný pro ORP za účelem řešení krizových situací za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Mimo zpracování příslušné dokumentace se ORP Ústí nad Orlicí podílí také na kontrole připravenosti obcí ve svém správním obvodu na mimořádné události a krizové situace. Stejně jako ORP Česká Třebová, tak za ORP Ústí nad Orlicí každé volební období minimálně jednou navštíví starostu příslušné obce pracovník krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí společně s pověřeným příslušníkem HZS Pardubického kraje. Ti společně kontrolují tzv. Karty obcí, které jsou obce povinny za účelem připravenosti na krizové situace vyplňovat. V těchto kartách lze nalézt přehled rizik v obci, vymezení objektů pro evakuaci a nouzové přežití, spojení na příslušné osoby či přehled zpracované dokumentace.

Aby byli starostové obcí ve správním obvodu ORP Ústí nad Orlicí dobře informováni o připravenosti na mimořádné události a krizové situace, učinil pracovník krizového řízení z ORP Ústí nad Orlicí krok, který opravňoval starosty obcí účastnit se zasedání bezpečnostní rady ORP. Ti však neměli hlasovací pravomoc, mohli se zasedání účastnit čistě pro informativní účely. Bohužel se tento krok neosvědčil, jelikož této možnosti žádný ze starostů ve správním obvodu nevyužil.

4.3.4.3 Porovnání

Pokud porovnáme zpracování jednotlivých dokumentů důležitých pro řízení bezpečnosti v území zkoumaných ORP, nenalezneme zde žádné zásadní rozdíly. Obě ORP naplňují povinnosti, které jim stanovují právní předpisy a zpracovávají za účelem přípravy na mimořádné události a krizové situace potřebnou dokumentaci podle těchto právních předpisů.

Obdobně ORP postupují i v případě spolupráce s obcemi v jejich správním obvodu, kde pracovníci krizového řízení společně s příslušníky HZS Pardubického kraje kontrolují přípravu na mimořádné události a krizové situace nejméně jednou za volební období. Rozdílu si můžeme všimnout u ORP Ústí nad Orlicí. Ta za účelem kontroly vytvořila pro všechny své obce tzv. Karty obcí, které obce za účelem přípravy na mimořádné události a krizové situace vyplňují a aktualizují.

Další rozdíl, který v rámci této oblasti lze spatřovat, je iniciativa pracovníka krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí, spočívající v možnosti starostů účastnit se zasedání bezpečnostní rady ORP pro ryze informativní účely, bez možnosti hlasování. Tento krok se mi velice líbí a přijde mi i poměrně důležitý pro řízení bezpečnosti v celém správním obvodu ORP. Nicméně, této možnosti žádný ze starostů obcí nevyužil, takže byla tato iniciativa zavrhnuta.

Nutno také zmínit, že v rámci obcí nacházejících se ve správním obvodu obou ORP není zřízena pozice technik ochrany obyvatelstva u žádné jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, což považují za značnou nevýhodu. Zřízením technika ochrany obyvatelstva by obce měly k dispozici člověka odborně připraveného na úseku ochrany obyvatelstva a řešení mimořádných událostí.

4.3.5 Oblast opatření k ochraně obyvatelstva

Další zkoumanou oblastí byla oblast opatření k ochraně obyvatelstva. Zde byla pozornost zaměřena na zpracování opatření, které zkoumaná ORP přijímají za účelem ochrany obyvatelstva. Ochranou obyvatelstva se na základě ustanovení zákona o integrovaném záchranném systému rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. Právě obecní úřad obce s rozšířenou působností zajišťuje mimo jiné připravenost

správního obvodu ORP na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva.

4.3.5.1 ORP Česká Třebová

V rámci ORP Česká Třebová jsou opatření k ochraně obyvatelstva rozpracovány z úrovně kraje v podobě Výpisu z havarijního plánu kraje, který pro ORP Česká Třebová zpracovává HZS Pardubického kraje. Zde, v části Druhy plánů konkrétních činností, nalezneme rozpracování potřebných plánů, zaměřených na varování, evakuaci, ukrytí, nouzové přežití a další. Všechny tyto plány obsahují opatření, zajišťující ochranu obyvatelstva pro všechny obce ve správním obvodu ORP.

Za účelem varování obyvatelstva funguje na území ORP Česká Třebová jednotný systém varování a vyrozumění, v rámci kterého je v současné době rozmístěno celkem 23 sirén. Z celkového počtu je 13 elektrických rotačních a 4 elektronické. Síť varování doplňují místní informační systémy – obecní rozhlas v obcích ve správním obvodu, kterých je v současnosti 6 napojeno na Krajské operační a informační středisko HZS Pardubického kraje. Dalšími prvky varování jsou potom místní sdělovací prostředky. Mimo to je od roku 2016 v České Třebové a v okolních obcích spuštěna aplikace Mobilní rozhlas, prostřednictvím které jsou obyvatelé těchto obcí neustále informováni o dění v místě jejich bydliště. Tato aplikace byla prvotně vyvinuta za účelem varování obyvatel o případné mimořádné události nebo krizové situaci, nyní však poskytuje mimo to i upozornění na uzavírky komunikací, rozsáhlé výpadky energií apod. Důležité je v tomto ohledu zmínit, že aplikace poskytuje informace pouze registrovaným občanům, ne všem občanům obce.

K evakuaci obyvatelstva je v rámci Výpisu z havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová zpracován Plán evakuace obyvatelstva, kde jsou uvedeny zásady provádění evakuace, orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění a také zabezpečení evakuace, kde je uveden seznam sil a prostředků, které v případě potřeby evakuaci zabezpečí. Zde je například uveden seznam dopravců, seznam zařízení s možností ubytování, seznam zařízení sociální péče či přehled škol a školských zařízení.

Obdobně je zpracován i Plán nouzového přežití obyvatelstva, jehož obsahem jsou přípravy k zabránění strádání obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí. Nalezneme v něm přehled nouzového ubytování, nouzového zásobování potravinami, nouzového zásobování pitnou vodou, nouzové dodávky energií, nouzové základní služby obyvatelstvu, organizování humanitární pomoci a další. V těchto přehledech jsou vždy uvedené určité místní subjekty, které danou oblast v případě mimořádné události nebo krizové situace zajistí.

V rámci Výpisu z havarijního plánu kraje ORP Česká Třebová je rozpracován i Plán ukrytí, kde je rozlišováno ukrytí obyvatelstva při vojenských a při nevojenských hrozbách. Ukrytí při nevojenských hrozbách lze podle tohoto plánu zajistit pouze takovým ukrytím obyvatelstva, které je k dispozici okamžitě, tj. improvizovaným ukrytím s využitím přirozených ochranných vlastností staveb a budov, s případným provedením úprav tak, aby zamezily průniku nebezpečných látek. Pokyny pro obyvatelstvo k případné úpravě staveb jsou zveřejněny na webových stránkách města. Co se týká stálých úkrytů, využitelných pro ochranu obyvatelstva v případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, těch dosud aktivních je na území celého Pardubického kraje evidováno celkem 68 s celkovou kapacitou cca 11 tisíc ukrývaných osob. Pokud toto číslo porovnáme s počtem obyvatel, žijících trvale na území Pardubického kraje, je zabezpečeno ukrytí ve stálých úkrytech pro cca 2,1 % obyvatel kraje. Mimo to je rozložení těchto stálých úkrytů značně nerovnoměrné, jelikož 85 % jejich celkové kapacity se nachází na území města Pardubic. Na území Pardubického kraje se také bohužel nenachází žádný ochranný systém podzemní dopravní stavby. S těmito stálými úkryty však nelze počítat při mimořádných událostech a krizových situacích, vzhledem na dobu potřebnou k jejich zpohotovení a nerovnoměrného rozmístění. Z toho důvodu nejsou uvedeny ve Výpisu z havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová.

4.3.5.2 ORP Ústí nad Orlicí

U ORP Ústí nad Orlicí je zajištění opatření k ochraně obyvatelstva opět naprosto totožné, jako u ORP Česká Třebová, tedy v podobě Výpisu z havarijního plánu kraje, poskytnuté ORP Ústí nad Orlicí Hasičským záchranným sborem Pardubického kraje.

Pro varování obyvatelstva je v současné době v ORP Ústí nad Orlicí rozmístěno celkem 23 sirén. Z celkového počtu je 8 elektrických rotačních, které slouží pouze k vyhlášení varovného signálu a 3 elektronické, které slouží pro vyhlášení varovného signálu a podání verbální informace o charakteru ohrožení a o opatřeních k ochraně obyvatelstva. Síť varování doplňují místní informační systémy – obecní rozhlas, kterých je v současnosti 12 napojeno na KOPIS HZS Pardubického kraje. V současné době podle slov pracovníka krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí postupně probíhá proces náhrady rotačních sirén za elektronické. Obyvatelstvo v ORP může být následně informováno i sdělovacími prostředky (rozhlasem, televizí). Stejně jako v ORP Česká Třebová, je i ve všech obcích v rámci správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí k dispozici aplikace Mobilní rozhlas, využitelná i v těchto případech.

Zbylé plány, jakožto Plán evakuace, Plán ukrytí i Plán nouzového přežití jsou svým způsobem naprosto stejné, jako je tomu u ORP Česká Třebová, pouze s tím rozdílem, že jsou v něm uvedeny jiné subjekty, které se na zajištění těchto opatření podílí.

4.3.5.3 Porovnání

Pokud porovnáme jednotlivá opatření k ochraně obyvatelstva ve zmíněných ORP, můžeme vidět, že zde není téměř žádná rozdílnost. Tento fakt je způsoben i tím, že pro obě ORP tyto dokumenty zpracovává HZS Pardubického kraje a podmínky jsou v obou ORP téměř stejné. Rozdíl najdeme akorát v počtu elektronických a elektrických rotačních sirén v rámci jednotného systému varování a vyzkoušení a také v subjektech, které jsou za účelem plnění opatření spojených s ochranou obyvatelstva v těchto plánech konkrétních činností uvedeny.

4.3.6 Pandemie Covid-19

Posledním tématem, které jsem s pracovníky krizového řízení ve zkoumaných ORP diskutovala, bylo zvládnutí pandemie Covid-19. Mé otázky směřovaly k rozpracování typového plánu na epidemii a jeho využití a případnou spolupráci s krajem během řešení pandemie.

4.3.6.1 ORP Česká Třebová

Podle rozhovoru s pracovníkem krizového řízení ORP Česká Třebová nebyly ORP ani kraj připraveny na řešení tak rozsáhlé situace, jako byla pandemie Covid-19. Ačkoli měl kraj zpracovaný Pandemický plán, v podmínkách pandemie Covidu-19 nebyl vůbec využitelný, proto kraj přislíbil do budoucna jeho aktualizaci. Co se týče Krizového plánu ORP Česká Třebová, jeho součástí byl i rozpracovaný typový plán pro epidemie. Jeho využitelnost byla ale podle slov pracovníka krizového řízení téměř nulová, protože se nepočítalo s takovými dopady, jaké pandemie měla. Proto se ORP Česká Třebová během nouzového stavu, ale i mimo něj, řídilo především pokyny Krajské hygienické stanice a Krajského úřadu Pardubického kraje a jeho orgánů. Z úrovně kraje byly po celou dobu pandemie pravidelně předávány informace a rozhodnutí z ústřední úrovně starostům ORP, kteří následně prostřednictvím svých pracovišť krizového řízení předávali pokyny starostům obcí ve správním obvodu.

Na úrovni ORP Česká Třebová se každý týden konala pravidelná porada krizového štábu ORP, kde zasedali členové bezpečnostní rady ORP a vedoucí všech pracovních skupin v rámci stálé pracovní skupiny. Zde byla řešena plnění krizových opatření a další pokyny, které na ORP přicházely z ústřední a krajské úrovně. Starostka města jakožto předsedkyně krizového štábu ORP také pravidelně informovala obyvatele města o plánovaných opatřeních prostřednictvím webových stránek města a také prostřednictvím aplikace Mobilní rozhlas. Tyto informace poskytovala i starostům obcí v správním obvodu, kteří následně obdobným způsobem informovali své občany. Všechny obce v ORP, včetně ORP samotné, mají zřízen od roku 2016 tzv. Mobilní rozhlas, kde je k dispozici mimo jiné i Covid-report. Zde se občané mohou dozvědět aktuální informace, opatření i statistiky spojené s nemocí Covid-19.

Ze začátku pandemie pomáhalo ORP s distribucí ochranných pomůcek lékařům, kdy byla tato povinnost kraje rozdělena po schůzi hejtmána se starosty ORP a tajemníky jejich bezpečnostních rad mezi jednotlivé ORP, aby tak došlo k urychlení a usnadnění celého procesu. Následně byla v rámci celého ORP poskytována služba Nákup domů, kdy dobrovolníci vozili seniorům nákupy potravin a léků přímo domů, aby zamezili většímu kontaktu lidí. V budově městského úřadu bylo také zřízeno distribuční centrum ochranných pomůcek pro

lékaře, lékárníky, zdravotnický personál, pracovníky sociálních služeb a také spádové obce. Tito všichni si zde mohli během prvních dní nouzového stavu vyzvednout potřebné množství ochranných pomůcek a dezinfekce. Po uzavření mateřských škol byly městem zřízeny dětské skupiny, které sloužily pro děti zaměstnanců bezpečnostních sborů, městské policie, poskytovatelů zdravotních služeb, sociálních služeb a orgánů ochrany veřejného zdraví. Nejvíce opatření bylo přijato během tzv. první vlny, která proběhla od března do května 2020. Poté docházelo k postupnému rozvolnění, které zahrnovalo například obnovení provozu mateřských a základních škol, vnitřních i venkovních sportovišť či obnovení stálé provozní doby městského úřadu,

4.3.6.2 ORP Ústí nad Orlicí

Vzhledem ke skutečnosti, že ORP Ústí nad Orlicí sousedí s ORP Česká Třebová a obě se nachází v Pardubickém kraji, není překvapením, že řešení pandemie probíhalo u ORP Ústí nad Orlicí naprosto stejným způsobem. Ani zde nebyl využit typový plán zpracovaný pro epidemie, který je součástí Krizového plánu ORP Ústí nad Orlicí.

Rozdílně zde však přistoupili k řízení celé pandemie, kdy byla hned zpočátku po vyhlášení nouzového stavu ustanovena starostou města Pracovní skupina krizového řízení města Ústí nad Orlicí. Tímto krokem nebyla potřeba práce všech stálých pracovních skupin a jejich činnost nahradila pouze tato speciálně zřízená skupina. Její pracovní náplní byla organizace a koordinace všech činností, které s nouzovým stavem a mimořádnými opatřeními souvisely. Jednalo se tedy zejména o pracovní porady na úrovni kraje nebo starostů ORP, jednání s členy bezpečnostní rady ORP nebo metodickou pomoc ředitelům a ředitelkám všech příspěvkových organizací a starostkám a starostům ve správním území ORP. Dále pak pracovní skupina vyhodnocovala přijatá usnesení vlády, zajišťovala plnění krizových opatření a zajišťovala informovanost a komunikaci s veřejností. Členy této pracovní skupiny byli starosta města (respektive starosta ORP), dva místostarostové, pracovník krizového řízení a referent odboru kanceláře

tajemníka. Pro zvláštní úkony byli pak podle potřeby přizváni vedoucí právního odboru a tajemník městského úřadu.⁵⁴

Pracovní skupina krizového řízení za nouzového stavu především distribuovala osobní ochranné pracovní pomůcky (dále jen OOPP) a dezinfekci zdravotnickým zařízením a sociálním službám v rámci správního obvodu ORP, zajišťovala a koordinovala stálé každodenní nákupy a dodávky potravin a léků seniorům a také distribuovala roušky od dobrovolníků v celém správním obvodu. Při řadě těchto činností spolupracovala s oblastním spolkem Českého červeného kříže, dobrovolníky z řad veřejnosti a také s jednotkami SDH. Veškeré důležité informace byly občanům města i vesnic v rámci správního obvodu ORP distribuovány prostřednictvím webu města, Facebooku, hlášením městského rozhlasu a pomocí aplikace Mobilní rozhlas, která je zřízena i ve všech ostatních obcích ve správním obvodu.

Mimořádné opatření přijal i Oblastní spolek Českého červeného kříže v Ústí nad Orlicí, který v rámci obou ORP poskytoval Senior dopravu za účelem návštěvy lékaře, nákupu potravin a základních hygienických potřeb, vyzvednutí léků a další.

4.3.6.3 Porovnání

V poslední zkoumané oblasti nebyl opět zjištěn zásadní rozdíl mezi přístupem obou ORP ke zvládnutí pandemie. V obou případech bylo postupováno především podle pokynů z úrovně kraje a krajských hygienických stanic. ORP přijala i stejná opatření v podobě distribuce ochranných prostředků, dezinfekce či zajištění dodávek nákupů, potravin a léků seniorům.

Rozdíl byl pouze v personálním aspektu řízení celé pandemie. Zatímco v ORP Česká Třebová každý týden zasedala bezpečnostní rada ORP společně se stálými pracovními skupinami krizového štábu, aby řešila přípravu mimořádných opatření, v ORP Ústí nad Orlicí byla za tímto účelem zřízena speciální Pracovní skupina krizového řízení, složená pouze z pěti pracovníků Městského úřadu Ústí nad Orlicí.

⁵⁴ HÁJEK, Petr. *Zpráva o činnosti pracovní skupiny krizového řízení města Ústí nad Orlicí* [online]. [cit.26.2.2022]. Dostupné z: https://www.ustinadorlici.cz/images/koronavirus/zprava_o_cinnosti_kriz_prac_skup-0420.pdf

Na příkladu pandemie se podle pracovníků krizového řízení prokázalo, že ač některá opatření nebyla z ústřední úrovně komunikována naprosto srozumitelně a některá se ze dne na den měnila, komunikace a spojení na ose kraj – ORP – obec fungovala naprosto bezproblémově a osvědčila se. Oba pracovníci krizového řízení ve zkoumaných obcích mi také potvrdili, že klíčová spolupráce jak s krajem, tak s jednotlivými starosty v rámci jejich správních probíhala naprosto v pořádku.

4.4 Zhodnocení a vlastní návrhy na zlepšení současného stavu

Když zpětně zhodnotíme všechny zkoumané oblasti ve vybraných ORP jako jeden celek, můžeme vidět, že jejich zabezpečení se zvláště velkým způsobem neliší. Najdou se zde však drobné odlišnosti, které z mého pohledu mohou velmi ovlivnit stav bezpečnosti v těchto ORP.

V personální oblasti lze vidět, že obě ORP mají zřízené pracoviště krizového řízení, jak ze zákona vyplývá, ač každé pod jiným názvem a s nepatrně jinou agendou. To byl první hlavní aspekt, který jsem si chtěla ověřit. Podle mého názoru je jeden pracovník krizového řízení v rámci každé z těchto ORP dostačující, jelikož se nejedná o velké správní obvody ORP, ale o jedny z nejmenších v rámci Pardubického kraje. Neumím si však představit, že v některých ORP, majících ve svém správním obvodu přes desítky obcí, řeší tuto problematiku pouze jeden pracovník. Tato oblast ovšem není žádným způsobem regulována. V tomto ohledu bych doporučila zpracovat na ústřední úrovni metodiku, která by určovala počet pracovníků krizového řízení na úrovni ORP v závislosti například na velikosti správního obvodu nebo množství rizik, nacházejících se v daném správním obvodu. Co se týká pracovníků krizového řízení ve zkoumaných ORP, ti plní své úkoly v souladu se zákonem o krizovém řízení. Musím však konstatovat, že pracovník krizového řízení v ORP Ústí nad Orlicí je za tímto účelem daleko aktivnější a neustále se snaží zlepšovat současný stav než pracovník krizového řízení ORP Česká Třebová, jenž je v tomto ohledu spíše pasivní a plní jen nezbytné úkoly. Hlavní rozdíly pak spočívají ve složení bezpečnostních rad a krizových štábů těchto ORP. Do složení těchto orgánů se promítají zkušenosti s řešením mimořádných událostí v minulých letech, kdy obě ORP zasáhly hlavně povodně. Z toho důvodu ORP Ústí nad Orlicí

má mezi svými členy bezpečnostní rady ORP i vedoucího odboru životního prostředí, zastávajícího pozici tajemníka povodňové komise. Díky tomuto kroku je na všech zasedáních Bezpečnostní rady ORP Ústí nad Orlicí řešena i povodňová problematika v podobě aktualizace protipovodňových opatření, Povodňových plánů obce a ORP a další kroky. Tento krok bych rozhodně doporučila, aby zavedla i ORP Česká Třebová, která se s povodněmi potýká stejně často, jako ORP Ústí nad Orlicí. Svůj návrh jsem komunikovala i pracovníku krizového řízení ORP Česká Třebová. Ten se jej podle jeho slov pokusí do budoucna prosadit. ORP Česká Třebová má navíc mezi členy bezpečnostní rady ORP velitele městské policie, aby byla na zasedáních bezpečnostní rady projednávána i kriminalita a veřejný pořádek. Toto zavedení bych naopak ráda prosadila i u ORP Ústí nad Orlicí, nicméně počet členů bezpečnostní rady ORP dle zákona je již v této ORP vyčerpán. Dalším zásadním rozdílem v personální oblasti je složení stálých pracovních skupin krizových štábů zkoumaných ORP, kdy ORP Ústí nad Orlicí má toto složení stálé a neměnné proti ORP Česká Třebová, kde se mění toto složení na základě povahy dané krizové situace. Zatímco ORP Česká Třebová vytváří pracovní skupiny ze všech organizačních jednotek městského úřadu, ORP Ústí nad Orlicí jej vytváří na základě hesla STANO tak, aby byly zajištěny činnosti související s řešením rozsáhlé mimořádné události nebo krizové situace pouze osobami k tomu určenými. Velké plus spatřuji i ve využívání dronu při řešení mimořádných událostí a krizových situací, kterého ORP Ústí nad Orlicí vlastní. Koupí dronu bych proto doporučila všem ORP, které se potýkají například s častými povodněmi, jelikož může být tento způsob monitoringu velmi přínosný. Nicméně jedná se o poměrně drahou investici, proto bych toto doporučení směřovala spíše na úroveň kraje či HZS kraje.

Druhou zkoumanou oblastí byla oblast vynakládání finančních prostředků na přípravu na krizové situace a výši účelové rezervy pro řešení krizových situací. V tomto ohledu jsem se nesečkala s žádným problémem. Obě ze zmíněných ORP tyto prostředky vyčleňují a jejich výše se odvíjí od velikosti obce a také od skutečnosti, že tyto prostředky zatím v minulosti nebyly plně vyčerpány. I proto jsou dané částky každý rok lehce snižovány. V případě jejich vyčerpání a potřeby vyšších finančních částek je k dispozici v obou případech využití kapitoly všeobecná pokladní správa, ve které je každoročně vyčleňována finanční rezerva

pro nepředvídané výdaje. Jediným rozdílem ve finanční oblasti bylo čerpání finančních prostředků z evropských fondů a dotací, kdy ORP Česká Třebová těchto možností spíše nevyužívá oproti ORP Ústí nad Orlicí, jenž za tímto účelem čerpalo částky v hodnotě 10 milionů korun. Problém z hlediska financování krizového řízení však spatřuji u obcí ve správním obvodu vybraných ORP. Každá obec má podle krizového zákona povinnost vyčleňovat finanční prostředky na přípravu na krizové situace a účelovou rezervu na jejich řešení. Zatímco ORP Česká Třebová i ORP Ústí nad Orlicí vyčleňují tyto prostředky, jedná se o finance, které mají zabezpečit pouze danou obec, ne celý správní obvod. Pokud se ale podíváme do rozpočtů jednotlivých obcí v jejich správních obvodech, můžeme si všimnout, že částky vynakládané těmito obcemi se různí a v mnoha ohledech jsou velmi nízké, i když se třeba nachází v záplavových územích. V případě řešení krizových situací tak často právě ORP finančně podporují tyto obce, i když to není jejich přímou povinností. Proto by v tomto ohledu podle mého názoru bylo dobré, aby byla například na ústřední úrovni zpracována metodika k určení výše vynakládání finančních prostředků jednotlivými obcemi na přípravu a na řešení krizových situací, případně aby byly výše těchto částek na základě určitých parametrů rozpracovány do právních předpisů. Jedině tímto způsobem lze obce přimět, aby nespolehaly jen na rozpočty ORP, ale aby vyčleněním dostatečného množství finančních prostředků ze svých rozpočtů za tímto účelem zajistily větší připravenost obce na mimořádné události a krizové situace a bezpečnost pro své obyvatele.

Další porovnanou oblastí byla oblast vzdělávání v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva, ať už pracovníků veřejné správy, tak obyvatel. Zde bylo zjištěno, že vzdělávání starostů obcí ve správních obvodech obou ORP na úseku krizového řízení probíhá naprosto stejným způsobem, jelikož je pro všechny organizováno školení územním odborem HZS v Ústí nad Orlicí a starostové se jej vždy jednou za volební období účastní současně. Obdobně je tomu i u starostů ORP, kteří se tohoto školení účastní jednou za volební období společně v prostorách Krajského úřadu Pardubického kraje, kde je pro ně toto školení organizováno Odborem krizového řízení KÚ Pardubického kraje. Tento odbor organizuje též školení a metodické semináře pro pracovníky krizového řízení všech ORP v kraji a pracovníci krizového řízení se jich opět účastní současně.

Rozdíl, který byl v této oblasti nalezen, se týká vzdělávání obyvatelstva v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva. Ačkoli jsou v obou ORP prostřednictvím webových stránek zveřejňovány různé vzdělávací brožury a příručky, při pořádání různých besed a aktivit v součinnosti s HZS kraje je v tomto ohledu daleko aktivnější ORP Ústí nad Orlicí. To si za účelem vzdělávání zpracovává i speciální Plán preventivně výchovné činnosti na úseku požární ochrany, kde jsou uvedeny veškeré aktivity města za účelem vzdělávání široké veřejnosti i s konkrétními daty, kdy se dané události budou konat. Tento Plán je veřejnosti volně dostupný na webových stránkách. Oproti tomu ORP Česká Třebová žádný takový plán nezpracovává a ani podobné aktivity nepořádá s tím argumentem, že o ně veřejnost nejeví žádný zájem. To je podle mého názoru velká škoda a v tomto ohledu bych doporučila minimálně organizovat ve spolupráci s HZS kraje více aktivit v rámci škol pro děti. Nejlepším možným řešením by bylo zpracování podobného plánu, jako je tomu u ORP Ústí nad Orlicí, aby měla veřejnost přehled o plánovaných akcích a mohla se jich zúčastnit. Pokud by ani to zájem obyvatel o tuto problematiku nezvýšilo, navrhuji alespoň zahrnout aktivity se vzděláváním v této oblasti v rámci jiných větší akcí, které město pořádá, aby se alespoň trochu dostaly do povědomí veřejnosti.

Čtvrtou zkoumanou oblastí byla oblast přípravy na mimořádné události a krizové situace, zaměřená především na zpracování příslušné dokumentace a na spolupráci ORP s obcemi ve svých správních obvodech. V této oblasti vyšlo najevo, že obě ORP zpracovávají a aktualizují veškerou dokumentaci, určenou platnými právními předpisy za účelem přípravy na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Obě ORP také spolupracují s obcemi ve svých správních obvodech v tom duchu, že každé volební období pracovní krizového řízení společně s příslušníkem HZS kraje kontrolují opatření těchto obcí přijímaná za účelem přípravy na mimořádné události a krizové situace. Předmětem těchto kontrol je přehled zpracované dokumentace, vyčleňování finančních prostředků pro přípravu a řešení mimořádných událostí a krizových situací, přehled objektů pro případnou evakuaci či nouzové přežití a další. Drobný rozdíl v této kontrole spočívá pouze ve formě této kontroly. Zatímco obce ve správním obvodu ORP Ústí nad Orlicí udávají všechny zmíněné informace do tzv. Karet obcí, které jsou dálkově přístupné pracovišti krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí a jsou tak

neustále dostupné všem potřebným subjektům, v ORP Česká Třebová tento způsob zaveden není a pracovník krizového řízení tak tyto informace kontroluje vždy pouze jednou za volební období přímo v místě obecního úřadu dané obce. Je třeba ocenit i iniciativu pracovníka krizového řízení ORP Ústí nad Orlicí. Ten za účelem větší informovanosti poskytl možnost starostům obcí ve správním obvodu účastnit se zasedání bezpečnostní rady ORP, nicméně tato možnost nebyla žádným z nich využita. Proto bych navrhovala apelovat na starosty a nabídnout jim tuto možnost znovu, jelikož se podle mě jedná o krok, který by mohl velmi pozitivně ovlivnit bezpečnost v obci. Ačkoli je spousta starostů v obcích správním obvodu neuvolněna a vykonávají tuto činnost současně se zaměstnáním, myslím si, že dvou zasedání bezpečnostních rad ORP ročně by se mohli ve vlastním zájmu zúčastnit. Dále v souvislosti s přípravou obcí ve správním obvodu ORP navrhuji, aby ORP více podpořili své obce a speciálně jejich jednotky sboru dobrovolných hasičů, aby se jejich příslušníci zúčastnili školení technik ochrany obyvatelstva. To může být podle mého názoru pro obce jenom výhodou. Technik ochrany obyvatelstva v rámci jednotky SDHO může provádět odbornou přípravu na úseku ochrany obyvatelstva v jednotce SDHO, pomáhá starostovi obce při řešení mimořádných událostí a také může realizovat preventivně výchovnou činnost v obci. Starostové by tak měli vždy při řešení konkrétních situací k ruce i zkušeného odborníka, který by jim v daných situacích mohl pomoci.

Předposlední zkoumanou oblastí byla oblast opatření k ochraně obyvatelstva. V této oblasti nebyly nalezeny žádné rozdíly. Oběma ORP zpracovává Výpis z havarijního plánu Pardubického kraje pro tyto ORP HZS Pardubického kraje a jelikož jsou podmínky v obou ORP víceméně podobné, kromě subjektů zajišťujících konkrétní činnosti v rámci ochrany obyvatelstva zde nenalezneme žádný zásadní rozdíl. V tomto ohledu bych doporučila, aby ORP z Výpisů havarijního plánu kraje pro tyto ORP pomohla zpracovat pro starosty obcí ve správním obvodu kontrolní seznamy či jinou formu dokumentu, podle kterých by starostové obcí v případě evakuace, ukrytí či nouzového přežití postupovali. Ochrana obyvatelstva totiž spočívá především v rukou obcí a jejich představitelé často netuší, jaké kroky mají za tímto účelem učinit. Zvláště pokud nemají k ruce technika ochrany obyvatelstva, považuji toto doporučení za velmi přínosné.

Starostové obcí by tak měli alespoň základní oporu, podle které by mohli případně postupovat.

Poslední zkoumaná oblast byla zaměřena na řešení pandemie Covidu-19. V této oblasti obě ORP postupovaly podle pokynů z kraje a krajské hygienické stanice. Přijímaná mimořádná opatření tak byla víceméně totožná v obou ORP. Rozdíl v řešení pandemie se zde projevil v personální oblasti. Zatímco v ORP Česká Třebová každý týden zasedala bezpečnostní rada ORP společně se všemi pracovními skupinami v rámci stálé pracovní skupiny krizového štábu, v ORP Ústí nad Orlicí byla pro řešení pandemie ustanovena Pracovní skupina krizového řízení ve složení pouze pěti pracovníků městského úřadu v čele se starostou ORP. V této souvislosti jsem ve složení skupin řešících pandemii postrádala pracovníka územního odboru krajské hygienické stanice. Hlavním důvodem mohlo být samozřejmě ohromné vytížení těchto pracovišť, nicméně jejich přítomnost na zasedání krizového štábu ORP případně schůzi pracovní skupiny pro řešení pandemie bych považovala vzhledem k jejich znalosti dané problematiky jako klíčovou.

4.4.1 Shrnutí vlastních návrhů

V závěru této kapitoly jsem svá zásadní doporučení bodově shrnula do tří skupin, kdy první dvě obsahují návrhy na zlepšení vždy pro danou zkoumanou obec s rozšířenou působností. Tyto návrhy budou následně komunikovány i pracovníkům krizového řízení v obou zmíněných obcích s rozšířenou působností a zůstává otázkou, zda některá z nich pracovníci krizového řízení implementují do své činnosti. Poslední skupinou doporučení jsou návrhy pro ústřední případně krajskou úroveň. Jedná se o návrhy na zlepšení, které by podle mého názoru bylo dobré zavést plošně pro všechny ORP v České republice nebo alespoň v rámci jednotlivých krajů, kdy by si kraje tuto problematiku upravili vlastním způsobem v závislosti na faktorech území správního obvodu kraje.

4.4.2 Návrhy na zlepšení pro ORP Česká Třebová

- Zařadit mezi členy bezpečnostní rady ORP tajemníka povodňové komise.
- Větší využívání finančních prostředků z evropských fondů.

- Zaměřit se více na vzdělávání veřejnosti (aktivity v součinnosti s HZS kraje, zpracování plánu výchovné činnosti apod.).
- Dát starostům možnost účastnit se zasedání bezpečnostní rady ORP.
- Podpořit příslušníky jednotky SDHO k účasti na školení technik ochrany obyvatelstva.
- Vytvoření kontrolních seznamů případně jiných dokumentů, za účelem organizace ochrany obyvatelstva v obcích ve správním obvodu.
- Využití pracovníka územního odboru krajské hygienické stanice při řešení pandemie Covid-19

4.4.3 Návrhy na zlepšení pro ORP Ústí nad Orlicí

- Dát starostům možnost účastnit se zasedání bezpečnostní rady ORP.
- Podpořit příslušníky jednotky SDHO k účasti na školení technik ochrany obyvatelstva.
- Vytvoření kontrolních seznamů případně jiných dokumentů, za účelem organizace ochrany obyvatelstva v obcích ve správním obvodu.
- Využití pracovníka územního odboru krajské hygienické stanice při řešení pandemie Covid-19

4.4.4 Návrhy na zlepšení pro ústřední či krajskou úroveň

- Vytvoření metodiky za účelem stanovení počtu pracovníků krizového řízení v jednotlivých ORP v závislosti na předem určených parametrech (velikost správního obvodu ORP, množství rizik atd.).
- Využití moderních technologií pro monitoring mimořádných událostí a krizových situací (př. drony).
- Vytvoření metodiky či úprava právních předpisů na základě předem stanovených parametrů (př. velikost obce, počet obyvatel, množství rizik a další), za účelem vynakládání dostatečných finančních prostředků obcemi na přípravu a na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

ZÁVĚR

Diplomová práce se věnovala tématu role obcí s rozšířenou působností v systému krizového řízení. Na tomto základě bylo jejím cílem analyzovat systém krizového řízení v těchto obcích podle příslušné právní úpravy a porovnat jej s aktuálním stavem ve dvou konkrétních obcích.

Cíle práce bylo naplněno prostřednictvím analýzy příslušných a obcemi zpracovaných dokumentů a syntézy informací získaných z řízených rozhovorů s pracovníky krizového řízení ve zkoumaných obcích s rozšířenou působností. Předmětem šetření bylo šest předem stanovených oblastí, týkajících se personálního zabezpečení a finančního zabezpečení úseku krizového řízení, vzdělávání na úseku krizového řízení a ochrany obyvatelstva, zpracovávané dokumentace, přijímaných opatření k ochraně obyvatelstva a řešení pandemie Covid-19 v podmínkách těchto obcí s rozšířenou působností. Pro praktické šetření v konkrétních obcích byla vybrána obec s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu autorka žije a obec s rozšířenou působností, která byla autorce doporučena tajemníkem Bezpečnostní rady Pardubického kraje jako obec s dobře zabezpečeným krizovým řízením. Výsledek autorčina šetření prokázal, že stav ve zkoumaných obcích se zásadním způsobem neliší od požadovaného stavu a obě obce plní povinnosti, které jsou jim stanoveny příslušnou právní úpravou. Drobné rozdíly byly však spatřeny ve vzájemném porovnání těchto obcí, kdy si lépe vedla doporučená obec s rozšířenou působností. Rozdíly byly odhaleny především v personálním složení koordinačních a pracovních orgánů a v aktivitách pracovníků krizového řízení za účelem zajištění bezpečnosti správního obvodu obce s rozšířenou působností. Tyto drobné rozdíly však často mohou ovlivnit stav bezpečnosti v těchto obcích. Přínosem této práce je rovněž odhalení nedostatků v obou obcích, které by v budoucnu mohly být zdrojem problému během řešení mimořádných událostí či krizových situací. Na základě těchto nedostatků byla autorkou navržena opatření ke zlepšení současného stavu pro obě obce. Autorčiny návrhy budou následně komunikovány zpětně i pracovníkům krizového řízení těchto obcí.

Během šetření byly objeveny i nedostatky, především v právní regulaci některých zkoumaných oblastí, které by podle autorky bylo vhodné zabezpečit

z krajské, případně i ústřední úrovně krizového řízení. Tyto nedostatky spočívají v nedostatečné úpravě financování krizového řízení obcemi ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností či v personálním zabezpečení úseku krizového řízení v jednotlivých obcích s rozšířenou působností.

Práce byla strukturována do čtyř hlavních kapitol, které na sebe vzájemně navazovaly a postupně podrobněji rozvíjely problematiku krizového řízení na jednotlivých úrovních až po samotnou úroveň obcí s rozšířenou působností. V první kapitole diplomové práce byly charakterizovány základní pojmy a další skutečnosti, nezbytné pro celkové pochopení tématu krizového řízení. V druhé kapitole byl představen systém krizového řízení na území České republiky, včetně jednotlivých orgánů krizového řízení a jejich pravomocí. Pro zajímavost byl tento systém porovnán se systémem krizového řízení ve Slovenské republice, která společně s Českou republikou tvořila v minulosti jednotný celek. Třetí kapitola byla zaměřena už konkrétně na obce s rozšířenou působností, kde byly definovány požadavky podle zákonů a jiných právních předpisů, které jsou na úroveň obcí s rozšířenou působností uloženy. Poslední kapitolu tvořila praktická část, jejíž hlavní náplň tvořilo šetření ve dvou vybraných obcích s rozšířenou působností.

Podle autorky se na základě zmíněných zjištění a navržených opatření podařilo naplnit cíle práce. Práce by se dala pro další účely do budoucna rozšířit například na případovou studii, která by obsahovala šetření ve všech obcích s rozšířenou působností nacházejících se v Pardubickém kraji, za účelem zjištění stavu připravenosti na mimořádné události a krizové situace v celém Pardubickém kraji.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3443-2.

Bezpečnostní strategie České republiky. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.

HORÁK, Rudolf, Lenka DANIELOVÁ, Jan KYSELÁK a Ladislav NOVÁK. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu: Prevence řešení mimořádných krizových situací*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.

JAKUBCOVÁ, Lenka a Ján ŠUGÁR. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2013. ISBN 978-80-7251-400-7.

KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-719-6.

Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, ochrana obyvatelstva, kritická infrastruktura: modul A; C; I. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. ISBN 978-80-7616-097-2.

MAREŠ, Miroslav. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-202-5.

NOVÁK, Jaromír. *Krizové řízení*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4269-3.

Ochrana obyvatel a krizové řízení: Praktický průvodce a rádce úředníka. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021. ISBN 978-80-7616-100-9.

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení pro pedagogické pracovníky: modul J. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2019. ISBN 978-80-7616-048-4.

PAULUS, František, Antonín KRÖMER, Jan PETR a Jaroslav ČERNÝ. *Analýza hrozeb pro Českou republiku: Závěrečná zpráva*. Praha, 2015.

MALINOVSKÝ, Karel, Oldřich LUŽA, Lukáš HARAZIN a Leona LOUFKOVÁ. Ovlivní COVID-19 právní architekturu krizového řízení? In: *CrisCon 2021 - Krizové řízení a řešení krizových situací* [online]. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2021, s. 157-170. ISBN 978-80-7678-028-6. Dostupné z: <https://digilib.k.utb.cz/handle/10563/50064>

Zákonná úprava a interní akty řízení

Ústavní zákon č.1/1993 Sb., *Ústava České republiky* v posledním znění

Ústavní zákon č.110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky* v posledním znění

Ústavní zákon č.227/2002 Z.z., *o bezpečnosti státu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu* v posledním znění

Ústavní zákon č.46/1992 Zb., *Ústava Slovenskej republiky* v posledním znění

Zákon č.2/1969 Sb., *o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky* v posledním znění

Zákon č.51/2020 Sb., *o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů (zákon o územně správním členění státu)* v posledním znění

Zákon č. 128/2000 Sb., *o obcích (obecní zřízení)* v posledním znění

Zákon č.239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů* v posledním znění

Zákon č.240/2000 Sb., *o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)* v posledním znění

Zákon č.387/2002 Z.z., *o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu* v poslední znění

Vyhláška č.328/2001 Sb., *o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému* v posledním znění

Vyhláška č.345/2020 Sb., *o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem* v posledním znění

Vyhláška č.346/2020 Sb., *o stanovení správních obvodů obcí s rozšířenou působností, území obvodů hlavního města Prahy a příslušnosti některých obcí do jiného okresu* v posledním znění

Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

Metodika zpracování krizových plánů podle §15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) v posledním znění

Webové stránky a elektronické zdroje

ČAK k novele úst. zákona o bezpečnosti ČR a zákona o krizovém řízení – Advokacie – Advokátní deník. *Advokátní deník – Novinky ze světa advokacie* [online]. 2020. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/11/24/cak-k-navrhu-novely-ustavniho-zakona-o-bezpecnosti-cr-a-zakona-o-krizovem-rizeni/>

HRUŠKA, Lubor, Ivana FOLDYNOVÁ, Andrea HRUŠKOVÁ a kol. *Analýza vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb*. Ostrava: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů. 2018. [online]. Dostupné z: <http://rozvoj-obce.cz/analyza-vybranych-prostorovych-aspektu-verejne-spravy-a-zlepseni-dostupnosti-jejich-sluzeb/>

HZS Pardubického kraje – Systém krizového řízení v Pardubickém kraji – Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana – Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2021 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/system-krizoveho-rizeni-v-pardubickem-kraji.aspx>

Klíkáč rozpočet města – Město Ústí nad Orlicí. [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/mesto/klikasi-rozpocet-mesta>

Krizový plán ORP Česká Třebová. Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje, územní odbor Ústí nad Orlicí. 2021

Krizový plán ORP Ústí nad Orlicí. Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje, územní odbor Ústí nad Orlicí. 2021

Ministerstvo vnitra ČR, Zákon č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu. *ArcGIS StoryMaps* [online]. Dostupné z: <https://storymaps.arcgis.com/stories/27ada7f9e22d4e9290f1aaa5ccb31c96>

Ministerstvo vnútra SR – Krízové riadenie. *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky* [online]. Copyright © 2007. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?civilna-ochrana>

Programové prohlášení vlády České republiky [online]. 6. ledna 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>

RIS – Regionální informační servis. [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti>

Rozpočet města: Česká Třebová. *Česká Třebová: Titulní stránka* [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.ceska-trebova.cz/rozpocet-mesta/ds-56>

Statut Bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností Česká Třebová [online]. 1. února 2019 Dostupné z: <https://www.ceska-trebova.cz/bezpecnostni-rada-orp-ceska-trebova/os-1432>

Statut Bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí [online]. 1. července 2021. Dostupné z: https://www.ustinadorlici.cz/images/krizove_rizeni/statutbr_orp_uo-2021.pdf

Statut Ústředního krizového štábu [online]. 9. února 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/pracovni-vybory/ustrednikrizovystab/statut-uks.pdf>

Svaz měst a obcí České republiky. | *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Copyright © 2022 Svaz měst a obcí České republiky. Dostupné z: <https://www.smocr.cz>

Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu [online]. Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2016. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) Pardubického kraje. *Veřejná databáze ČSÚ*. [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/r-spravni-obvody-obci-s-rozsirenou-pusobnosti-so-orp-pardubickeho-kraje-mfx4ug0p08>

Vládní návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č.110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č.300/2000 Sb. [online] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1161&CT1=0>

Výpis z havarijního plánu kraje pro ORP Česká Třebová. Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje, Územní odbor Ústí nad Orlicí. 2021

Výpis z havarijního plánu kraje pro ORP Ústí nad Orlicí. Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje, Územní odbor Ústí nad Orlicí. 2021

Ostatní zdroje

Rozhovor s Ing. Josefem Nykodým, pracovníkem Útvaru krizového řízení Městského úřadu Ústí nad Orlicí

Rozhovor s Ing. Jiřím Marešem, vedoucím odboru vnitřní správy a pověřencem pro ochranu osobních údajů Městského úřadu Česká Třebová

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BR	Bezpečnostní rada
BRORP	Bezpečnostní rada obce s rozšířenou působností
BRS	Bezpečnostní rada státu
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
IT	Informační technologie
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
KI	Kritická infrastruktura
KS	Krizová situace
KŠ	Krizový štáb
KÚ	Krajský úřad
KVV	Krajské vojenské velitelství
MěP	Městská policie
MěÚ	Městský úřad
MU	Mimořádná událost
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NATO	Severoatlantická aliance
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OKŘ	Orgán krizového řízení
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky
ORP	Obec s rozšířenou působností
OS ČČK	Oblastní spolek Českého červeného kříže
OSN	Organizace spojených národů
OŽP	Odbor životního prostředí
PČR	Policie České republiky
Pk	Pardubický kraj

PO	Právnícká osoba
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SR	Slovenská republika
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚO	Územní odbor
ÚSÚ	Ústřední správní úřad
ÚZB	Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky
VJ	Velitel jednotky
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1	Bezpečnostní systém ČR	13
Obrázek 2	Vztah mezi krizovými situacemi a krizovými stavy	16
Obrázek 3	Poradní a pracovní orgány krajů a ORP	32
Obrázek 4	Struktura územně správního členění státu dle nového zákona.....	44

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Krizové stavy ve Slovenské republice	36
Tabulka 2 Základní údaje o obcích v SO ORP Česká Třebová	52
Tabulka 3 Struktura půdního fondu ve SO ORP Česká Třebová	52
Tabulka 4 Základní údaje o obcích v SO ORP Ústí nad Orlicí	54
Tabulka 5 Struktura půdního fondu ve SO ORP Ústí nad Orlicí	55
Tabulka 6 Souhrnný přehled vzniku možných mimořádných událostí	57
Tabulka 7 Složení bezpečnostních rad vybraných ORP	62
Tabulka 8 Finanční zabezpečení krizového řízení ve vybraných ORP	65

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Přehled krizových stavů vyhlášených v České republice	98
Příloha 2 Administrativní členění Pardubického kraje.....	99
Příloha 3 Administrativní mapa SO ORP Česká Třebová.....	100
Příloha 4 Administrativní mapa SO ORP Ústí nad Orlicí	101
Příloha 5 Složení krizového štábu ORP Ústí nad Orlicí	102

Příloha 1 Přehled krizových stavů vyhlášených v České republice

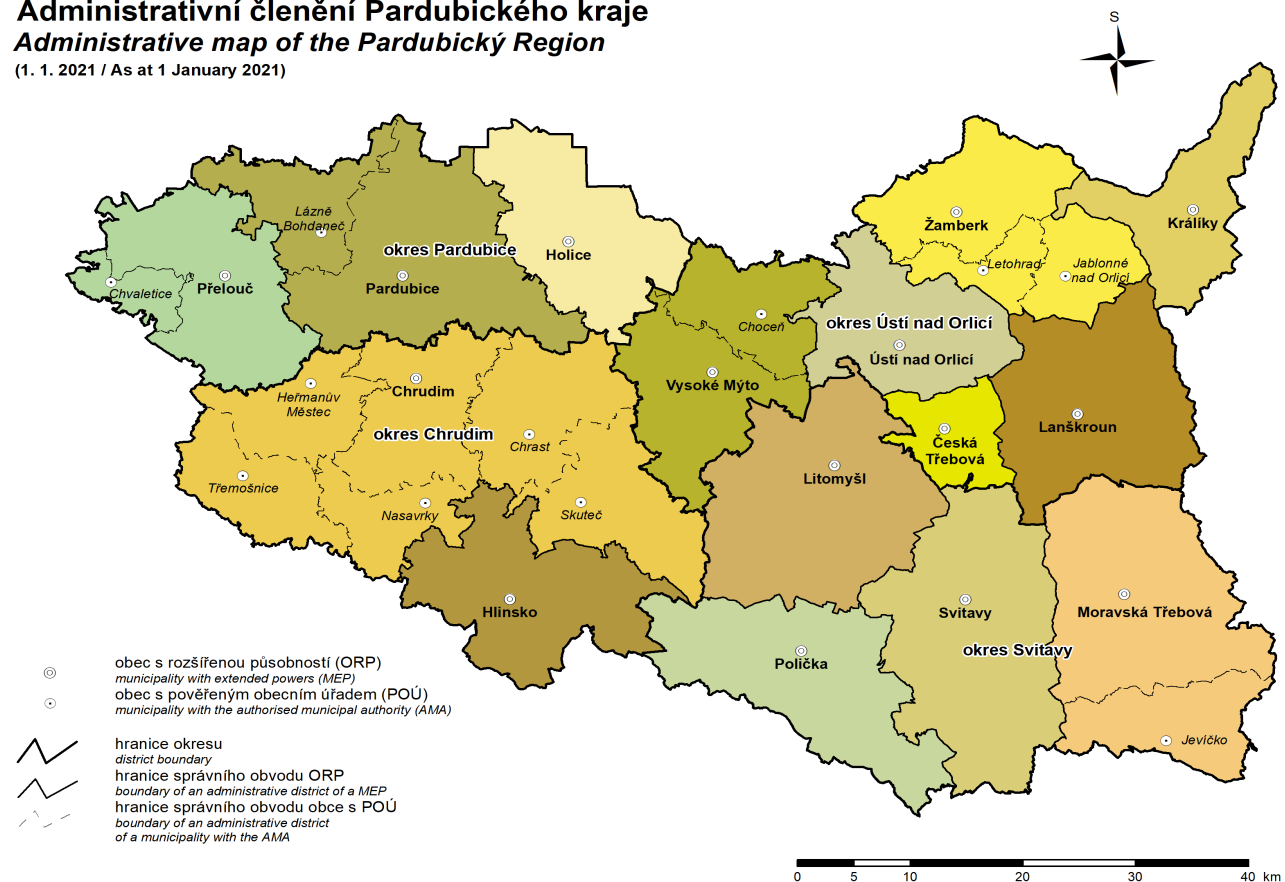
Krizový stav	Stav nebezpečí	Nouzový stav	Stav ohrožení státu	Válečný stav
Právní předpis	§3 z.č.240/2000 Sb.	Čl.5 a čl.6 ú.z.č.110/1998 Sb.	Čl.7 ú.z.č.110/1998 Sb.	Čl.43 Ústavní zákon č.1/1993 Sb.
Kdo vyhláší	Hejtman kraje (primátor hl.m.Prahy)	Vláda ČR (předseda vlády, je-li nebezpečí z prodlení)	Parlament na návrh vlády	Parlament
Důvod	jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury	v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost	je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy	v případě napadení ČR nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení
Území	Celé území nebo část kraje	Celé území státu	Celé území státu	Celé území státu
Doba trvání	Nejvýše 30 dnů (prodloužení jen se souhlasem vlády)	Nejvýše 30 dnů (prodloužení jen se souhlasem Poslanecké sněmovny)	není omezena	není omezena

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z Krizové stavy | Portál krizového řízení HZS JmK. Home | Portál krizového řízení HZS JmK [online]. Copyright © 2020. Portál krizového řízení JmK. [cit. 31.01.2022]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/ostatni/> krizove-stavy

Příloha 2 Administrativní členění Pardubického kraje

Administrativní členění Pardubického kraje Administrative map of the Pardubický Region

(1. 1. 2021 / As at 1 January 2021)

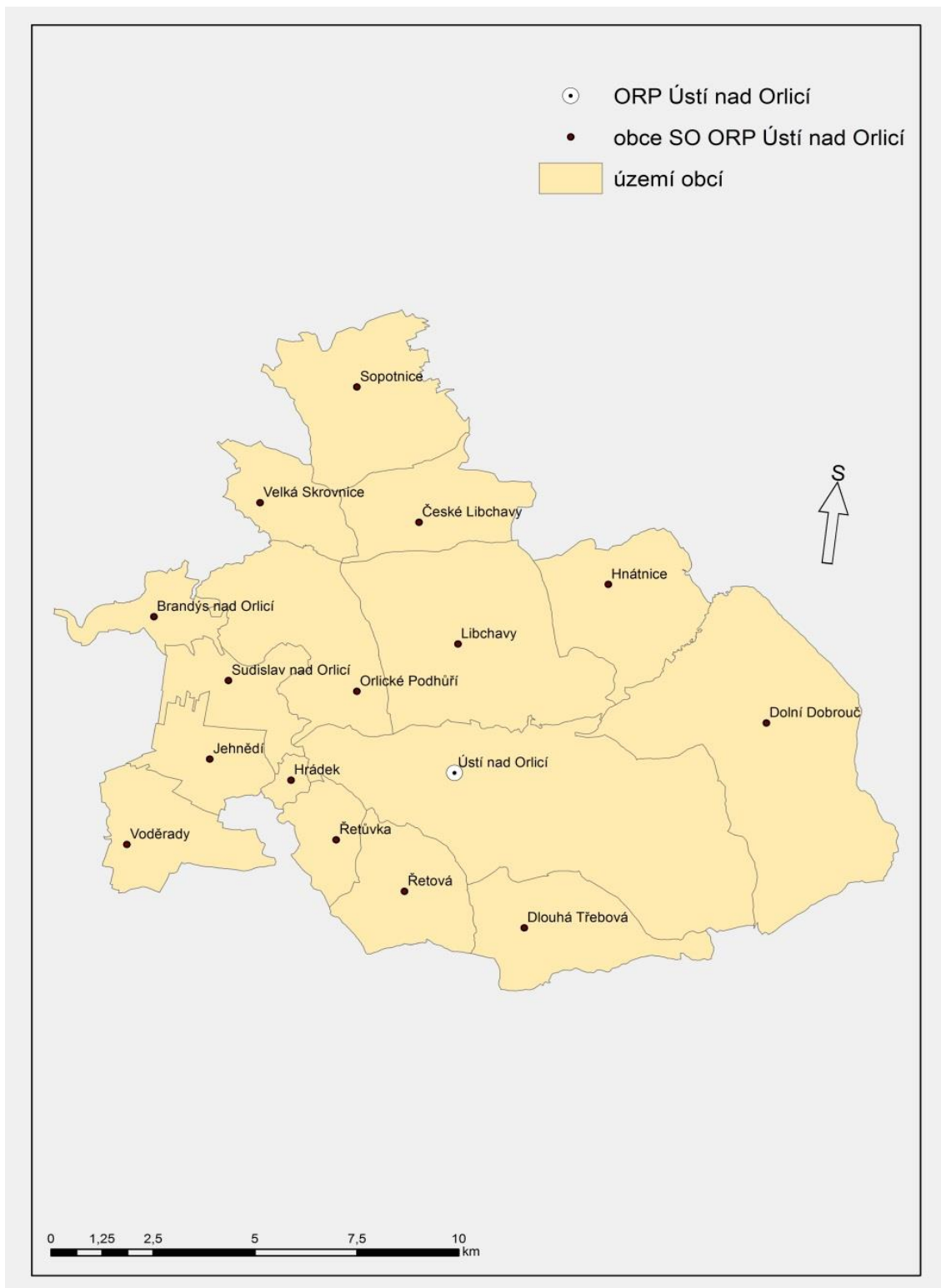
Zdroj: Český statistický úřad: Statistická ročenka Pardubického kraje – 2021 [online]. Dostupné <https://www.czso.cz/documents/10180/142303632/33009221m02.png/37cba60f-c76a-4d31-b1bc->

Příloha 3 Administrativní mapa SO ORP Česká Třebová

Zdroj: Svaz měst a obcí ČR: Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností [online]. 2021 Dostupné z: <https://www.smocr.cz/shared/clanky/5442/ORP%20Česká%20Třebová%20-%20analýza%20DSO.pdf>

Příloha 4 Administrativní mapa SO ORP Ústí nad Orlicí

Zdroj: Svaz měst a obcí ČR: Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/shared/clanky/5439/ORP%20Úst%C3%AD%20nad%20Orlic%C3%AD%20-%20analýza%20DSO.pdf>

Příloha 5 Složení krizového štábu ORP Ústí nad Orlicí

Složka krizového štábu	Funkce v krizovém štábu	Funkce
Bezpečnostní rada	Vedoucí KŠ	Starosta
	Zástupce vedoucího KŠ	Místostarosta
	Tajemník KŠ	Referent krizového řízení
	Člen	Tajemník MěÚ
	Člen	Vedoucí odboru PČR
	Člen	Ředitel ÚO HZS ČR
	Člen	Vedoucí ÚO ZZS Pk
	Člen	Vedoucí OŽP
Skupina tajemníka KŠ	Tajemník KŠ, vedoucí skupiny	Referent krizového řízení
	Mediální služby	Tajemník MěÚ
	Zástupce vedoucího, finanční služby	Vedoucí finančního odboru
	Právní služby	Vedoucí Odboru živnostenského a právního
	Foto-video služby, GIS	Pracovník IT
Skupina komunikace a spojení KŠ	Vedoucí skupiny	Vedoucí oddělení IT
	Zástupce vedoucího	Pracovník IT
	Pracovník podatelny	Podatelna
	Operátorka, sekretariát	Sekretariát
Skupina týlového zabezpečení	Vedoucí skupiny	Vedoucí kanceláře tajemníka
	Zástupce vedoucí skupiny	Referent odboru správy majetku
Skupina analýzy a plánování KŠ	Vedoucí skupiny	Velitel Městské Policie
	Zástupce vedoucího skupiny	Vedoucí odboru ŽP
Skupina nasazení sil a prostředků	Vedoucí skupiny	Velitel stanice HZS
	Zástupce vedoucí skupiny	Vedoucí odboru dopravy
	Vedoucí skupiny	Ředitel OS ČČK

Skupina ochrany obyvatelstva	Zástupce skupiny	Vedoucí odboru sociálních služeb
Další zástupci složek IZS	Složky IZS (HZS)	Velitel stanice HZS Pk
	Složky IZS (PČR)	Vedoucí ÚO KŘ PČR
	Složky IZS	Velitel MěP
	Složky IZS (AČR – KVV)	Ředitel
	Složky IZS (ZZS)	Vedoucí ÚO ZZS

Zdroj: vlastní zpracování, převzato z Krizový plán ORP Ústí nad Orlicí